

De Nieuwe MAGAZINE Werker

V.U.: Robert Vertenuel - Hoogstraat 42 - 1000 Brussel | Afgiftekantoor: Antwerpen X

ABVV

SAMEN VOOR GELIJKE RECHTEN

We zijn allemaal verschillend en dat is maar goed ook. Toch verdienen we allemaal dezelfde rechten. Want ongelijkheid verdeelt. In de samenleving maar ook op de werkvloer.

Armoede piekt
Regering kijkt weg

Strop in je job?
Probeer loopbaanbegeleiding

Sterk werk of flutjob?
Vul de enquête in

Inhoud

De Nieuwe Werker

Je vakbond ABVV online

www.abvv.be

www.vlaamsabvv.be

 [vakbondABVV](https://www.facebook.com/vakbondABVV)

 [@vakbondABVV](https://twitter.com/vakbondABVV)

 [vakbond.abvv](https://www.instagram.com/vakbond.abvv)

 Abonneer je op de nieuwsbrief
Geef je e-mailadres door op www.abvv.be

 Mijn ABVV
jouw dossier op www.abvv.be/mijn-abvv

  DNW-app

Jouw vakbond en de actualiteit

ABVV in beeld	4
Snelnieuws	5
Armoede piekt, regering kijkt weg	6-7
Lonen x2 maar dividenden x3. Wat loopt er spaak?	8
Sterk werk of flutjob? Vul de enquête in	9
Wedstrijd 'Bewogen Fotografen'	10
Eerste beslissing nieuwe Vlaamse regering kost je bijna 1 miljard	11
Als ABVV-delegee mee op zoek naar aangepast werk	12
Strop in je job? Probeer loopbaanbegeleiding	13
Collectieve strijd als antwoord op sociale en ecologische crisis	14

15-19

Dossier: Discriminatie

De vakbond kan een sleutelrol spelen in de strijd tegen discriminatie op de werkvloer, en doet dat ook. Of het nu gaat om seksuele geaardheid, afkomst, leeftijd, handicap, of iets anders... Iedereen verdient gelijke kansen. Onze delegees getuigen. 15-19

Vraag en antwoord 20

Jouw centrale

Algemene Centrale	21-23
Metaal	24-25
BTB	26-27
Horval	28-29
BBTK	30-32

Jouw regio 33-35

Colofon

Hoofdredacteur: Daan Nelen ■ Redacteur: Geeraard Peeters ■ Secretariaat: 02 506 82 45
Abonnementen: 02 506 82 11 ■ DNW@abvv.be ■ Hoogstraat 42, 1000 Brussel ■ Lay-out: qua3art

Edito

Ons recept om de sociale zekerheid te redden

”

We willen de sociale zekerheid verankeren, verbeteren en verdiepen

Onze sociale zekerheid moet duurzaam gefinancierd worden zodat de ‘zekerheid’ behouden blijft, de garantie op bescherming tegen tegenslagen in het leven. Wij willen dat doen door de financieringsbasis te herzien en te verbreden.

In ons vorige nummer slaakten we een noodkreet over hoe de fundamenteën van onze kathedraal, onze sociale zekerheid, ondergraven worden. Het inkomstenverlies wegens slecht beleid van de uittrekkende regering heeft een put achtergelaten. Denk aan de cadeaus aan de ondernemingen in de vorm van lagere bijdragen en het promoten van loonvormen en jobs met vrijstelling van bijdragen. Dit terwijl de behoeften stijgen, zoals in de strijd tegen ongelijkheid en armoede en de kosten van de vergrijzing.

Zij die de put gegraven hebben, en zo de kathedraal aan het wankelen brachten, zijn echter niet van plan om de put weer te dichtten. Integendeel. Ze plannen om te besparen op de uitgaven. Maar die uitgaven zijn onze betaalde vakantie, ziekte-uitkering, pensioen, kindergeld, terugbetaling bij de dokter ... Dat willen en kunnen we vermijden, door onze sociale zekerheid te verankeren en te verdiepen, door de financieringsbasis te verbreden.

Basisvoorwaarden

Voor we nieuwe inkomsten aanboren moet aan twee basisvoorwaarden worden voldaan. Ten eerste moet de overheid voldoende budget voorzien zodat de rekeningen kloppen (een zogenaamde ‘overheidsdotatie’ en ‘evenwichtsdotatie’). De sociale zekerheid vertegenwoordigt door haar omvang een aanzienlijk economisch gewicht, en haar draagkracht inperken zou schade berokkenen aan de hele economie. We zagen tijdens de crisis van 2008 dat ze een belangrijke verzachtende rol speelt bij het vrijwaren van de koopkracht. Hoe haalt de overheid dat geld op? Via een rechtvaardige fiscaliteit die de inkomens te doen bijdragen die nu aan belasting ontsnappen via fraude, fiscale constructies of ondoordachte gulheid (bijv. vrijgestelde beurswinsten).

Vervolgens moet men ophouden de inkomsten van de sociale zekerheid te ondergraven door bijdrage-

verminderingen. Enkel doelgerichte bijdrageverminderingen zijn verdedigbaar, wanneer ze concrete resultaten opleveren zoals kwalitatieve banen. Er werden genoeg loze beloftes gedaan met zogezegde ‘terugverdieneffecten’.

Nieuwe inkomsten

Wat de inkomsten betreft, moeten we de financieringsbasis van de sociale zekerheid herzien en verbreden. Een deel van de inkomsten komt nu uit indirecte belastingen, maar het grootste deel komt uit belastingen op arbeid. De werkgevers proberen die op alle manieren te beperken: via bijdrageverminderingen, hetzij door loonblokkering, hetzij door de arbeid te flexibiliseren, hetzij door het personeel te verminderen. De digitalisering dreigt die trend te versterken. Dit kan niet voortduren zonder de fundamenteën van de sociale zekerheid en de sociale bescherming die ze biedt aan te tasten, terwijl de ongelijkheid al toeneemt.

Dit brengt ons bij de verbreding en verdieping van de financiering van de sociale zekerheid. Extra financiering vind je door alle inkomens te doen bijdragen. Wij stellen geen bijkomende belasting voor maar een echte sociale ‘taxshift’ die de fiscale druk op arbeid verlicht en progressief andere inkomens dan die uit de arbeid doet bijdragen, namelijk de inkomsten uit kapitaal met vrijwaring van de lage- en middeninkomens. Het is rechtvaardig de kapitaalinkomens aan te spreken, zij genieten immers evengoed van de onze sociale zekerheid, denk maar aan de gezondheidszorg.

We beseffen goed dat dit ‘recept’ voor nieuwe inkomsten niet gemakkelijk ligt. Het zet immers sterke belangen of de belangen van de sterksten op de helling. Maar dat sterkt ons dan weer in onze strijd voor een meer rechtvaardige en gelijke samenleving. ■

Miranda Ulens
Algemeen secretaris

Robert Vertenuel
Voorzitter

IN BEELD

Herdenking: 100 jaar algemeen enkelvoudig stemrecht

Vandaag mag iedereen vanaf 18 jaar stemmen. Dat is niet altijd zo geweest. Pas op 16 november 1919 mochten mannen voor het eerst naar de stembus. Vrouwen moesten nog bijna dertig jaar langer wachten, maar het was een eerste stap naar het democratische systeem van vandaag. We trokken op 16 november door de straten van Leuven en hielden halt bij verschillende monumenten ter nagedachtenis van de slachtoffers van de strijd voor het algemeen enkelvoudig stemrecht.

Fight for €14

Wie voltijds werkt moet kunnen rondkomen. Vandaag is dat voor al te veel werknemers nog niet het geval. Op 12 november herhaalden we onze eis van 14 euro bruto per uur of 2.300 euro bruto per maand voor een voltijdse job. Met minder kan je niet waardig leven. De strijd 'Fight for €14' vindt zijn oorsprong bij Amerikaanse fastfoodwerkers, die nu al jarenlang strijd voeren voor een degelijk loon onder de noemer 'Fight for \$15'. De strijd voor degelijke werkomstandigheden is een wereldwijde strijd. Samen sterk!

➔ Steun de strijd via www.14euros.be

SNELNIEUWS

1 op 5

Kan rekening gezondheidszorg amper betalen

Terwijl in 2008 nog maar 1,4 procent van de laagste inkomens aangaf niet aan de nodige zorg te raken, loopt dit cijfer in 2016 op tot 7,9 procent. Dat blijkt uit een recent rapport van de Europese Commissie. Het gaat om een verzesvoudiging op 8 jaar tijd en een verdubbeling sinds 2011. Meer en meer mensen stellen gezondheidszorgen uit omwille van de kostprijs. Het gaat niet uitsluitend om Belgen in armoede die problemen hebben om zorg in te passen in hun budget: een derde van alle Belgische gezinnen beschouwt de kosten van geneesmiddelen als een middelmatige of aanzienlijke last, en een kwart zegt dat de bijdragen voor de gezondheidszorg moeilijk tot zeer moeilijk in te passen zijn binnen hun beschikbare huishoudbudget. Daarom is betaalbare, toegankelijke gezondheidszorg één van onze speerpunten in ons pleidooi voor een sterke sociale zekerheid.

ABVV-Experten @ABVVexperten

ABVV-
Experten

De subsidies die #Jambon wél wil houden: de centen die Vlaanderen uitdeelt om de stroomfactuur van grote bedrijven laag te houden. #carbonleakage

Prijzen stijgen niet. Lage inflatie. Goed of slecht nieuws?

De inflatie of het stijgende prijspeil is momenteel zeer laag. Je zou kunnen denken dat dit sowieso een goede zaak is. Vooral de huurprijzen en de energieprijzen stabiliseren ten opzichte van vorig jaar. Maar de inflatie ligt nu zo laag, dat dit ook negatieve effecten kan hebben, zeker als de trend zich voortzet.

- Burgers stellen aankopen/investeringen uit, omdat ze verwachten dat in de toekomst de prijzen zullen dalen. Dit vertraagt onze economie.
- Investeerders stellen investeringen uit, uit schrik voor een snelle waardevermindering van hun activa.
- Burgers die het kunnen, sparen meer omdat goederen die nu worden aangekocht toch maar snel in waarde dalen. Ook dit vertraagt de economie.
- Bedrijven zien hun omzet dalen, proberen deze op peil te houden door hun prijzen te verlagen, wat het effect nog versterkt.

Samen leidt dit alles tot een negatieve impact op economische groei, tewerkstelling en evolutie van de lonen. Bovendien worden schulden moeilijker terugbetaalbaar omdat je een hogere reële rente betaalt op je schuld. Dit geldt voor overheden, maar ook voor bedrijven en consumenten.

Belangrijk nieuws voor Belgische grensarbeiders tewerkgesteld in Frankrijk

De Franse Assemblée Nationale besliste op woensdag 16 oktober 2019 de hervorming van de belastingheffing op niet-inwoners uit te stellen. Het gaat om de toepassing van de 'Prélèvement à la Source' (PAS) voor personen die onderworpen zijn aan de 'Service français des Impôts des particuliers Non-Résidents' (SIPNR). Het nieuwe systeem is pas van toepassing vanaf 1 januari 2021. Tot dan blijft het huidige systeem van de 'Retenue à la Source' (RAS) gehandhaafd. Dit uitstel is een goede zaak: het laat ons toe om verder te ijveren voor de nodige aanpassingen voor een billijk systeem en het scheidt wat ruimte om mensen te informeren.

➔ **Vragen? Meer informatie? Je kan terecht bij onze adviseurs grensoverschrijdende mobiliteit:**

- **Henegouwen:**
nadine.vanhove@fgtb.be,
00 800 69 88 18 10, +32 477 98 61 37
- **West-Vlaanderen:**
christophe.declercq@abvv.be,
0032 56 24 13 64, +32 474 49 57 39

Sociale verkiezingen: nieuwe brochures voor delegees

Naar aanleiding van de sociale verkiezingen in mei 2020 actualiseerden we enkele brochures. Een aantal nieuwe publicaties zetten je op weg. Het 'ABC van de procedure' is een hulpmiddel voor ervaren en minder ervaren afgevaardigden waarin we de grote nieuwigheden voor de sociale verkiezingen van 2020 in de kijker zetten. We maken je wegwijs via de verkiezingskalender en overlappen de verschillende stap-

pen van de verkiezingsprocedure. Wil je nog meer informatie? Dan neem je de 'Gids sociale verkiezingen' ter hand. Deze gids is het complete naslagwerk met een compleet overzicht van de procedure tot in de details, uitgebreide uitleg over alle sleutelbegrippen... De brochure 'ABC van de ondernemingsraad' beantwoordt dan weer al je vragen over de ondernemingsraad. Binnenkort volgt nog het 'ABC van het comité voor

preventie en bescherming op het werk'. We lanceren ook een applicatie voor smartphone en tablet waarbij je zelf je kieskalender kan opstellen en de verdeling van de mandaten berekenen.

**SAMEN
VOORUIT**
#SOCIALEVERKIEZINGEN
#ABVV2020

➔ Check www.abvv2020.be

Vacatures

Federaal ABVV zoekt: • Senior Java Developer (v/m)

➔ info op www.abvv.be/vacatures

ABVV Brussel zoekt: • medewerker webcommunicatie (Geco) (v/m)
• 2 beleidsmedewerkers (v/m)

➔ info op www.fgtbb Bruxelles.be/nl/alle-nieuws

Armoede piekt, regering kijkt weg

Eén op tien is arm. Eén op zeven kinderen groeit op in een kansarm gezin. In Vlaanderen. Vandaag. Maar de nieuwe Vlaamse regering negeert deze pijnlijk harde realiteit. Ze legt zichzelf geen doelstelling op om armoede te bestrijden, terwijl ze net heel wat concrete dingen kan doen.

De nieuwe armoedecijfers van Decenniumdoelen, een platform van armoedeverenigingen, vakbonden en mutualiteiten zijn onthutsend. 10,4 procent van de Vlaamse bevolking leeft in armoede. Dat wil zeggen 680.000 Vlamingen, ofwel de helft van de provincie Antwerpen.

De wachtlijsten voor sociale woningen blijven aangroeien en tellen 154.000 wachtenden. De voedselbanken breken alle records: in 2018 vroegen 160.000 mensen een voedselpakket. Het aantal Vlamingen aangewezen op een leefloon gaat de hoogte in tot meer dan 41.000. Eén op zeven kinderen jonger dan drie groeit op in (een gezin in) kansarmoede. Steeds meer mensen stellen een doktersbezoek uit omwille van de kostprijs. Meer en meer jongeren verlaten de schoolbanken zonder diploma. En de leefkosten, onder andere voor energie en openbaar vervoer, gaan opnieuw de hoogte in.

Wegkijken

De armoedecijfers staan dan wel in het rood, de Vlaamse regering kijkt de andere kant op. “We weten al een tijdje dat de aarde opwarmt. Onze samenleving daarentegen wordt steeds kouder, zo blijkt”, vat de voorzitter van Decenniumdoelen Jos Gheysels samen.

Dat de nieuwe Vlaamse regering het presteert om tijdens de persconferentie van haar regeerakkoord

het woord armoede niet uit te spreken, zegt alles. Mensen in armoede verdwenen van de radar van deze nieuwe regering van N-VA, Open Vld en CD&V. Voor wie van de radar is verdwenen, moet je bijgevolg geen verantwoordelijkheid meer nemen.

Wegmoffelen

Wat de Vlaamse regering wel doet is armoede onzichtbaar maken door te sleutelen aan voorwaarden, definities, door het opleggen van bijkomende belemmeringen en drempels, door het bouwen van muren.

“Er is amper beleid voor eenoudergezinnen, huurders, mensen met een migratieachtergrond of werklozen. Integendeel, er zijn meer bestraffende maatregelen”, zo stipt Jos Gheysels aan. Hij noemt het een 18de- en 19de-eeuws model, waarbij goede en slechte armoede tegen elkaar worden uitgespeeld. “De goeden zijn diegenen die het nodig hebben, de slechten de profiteurs die sancties en beperkingen krijgen opgelegd.”

“Het is een individueel schuldmodel”, bevestigt Fien Adriaens, adviseur Sociaal Beleid op de studiedienst van het Vlaams ABVV. “Handhaving staat voorop.

Fien Adriaens, adviseur op de studiedienst van het Vlaams ABVV: “Armoede moet weer centraal geplaatst worden, het mag geen detail zijn. Alle ministers moeten verantwoordelijkheid opnemen in de strijd tegen armoede”

De arme is zelf verantwoordelijk voor zijn armoede. Zo wordt benadrukt dat mensen moeten 'kiezen voor een gezonde levensstijl', dat je moet werken om voorrang te krijgen bij kinderopvang terwijl opvang net cruciaal is om een job te kunnen vinden, dat je aan nog strengere eisen moet voldoen om aanspraak te kunnen maken op een sociale woning ..."

Bovendien krijgen de lokale besturen nu de regie en uitvoering van het armoedebeleid. Vraag is of hier voldoende middelen voor voorzien zijn en in welke mate de regie bij de lokale besturen ervoor zal zorgen dat er een verschillende behandeling is naargelang de gemeente waarin je woont.

Weglopen

Elke armoededoelstelling is uit het Vlaams regeerakkoord verdwenen. Dat is problematisch. In 2009 legde de Vlaamse regering zichzelf met het Pact2020 op om elke gezin een inkomen te geven dat zeker boven de Europese armoederisicodrempel zou liggen. "Nu heeft men gezien dat die doelstelling niet gehaald zou worden", zegt Jos Gheysels. "Zo kunnen de ministers ook niet afgerekend worden op hun beloften en afspraken."

Het wegmoffelen en ontlopen van de verantwoordelijkheid doet de armoede niet verdwijnen. Fien haalt aan wat een regering dan wel moet doen: "Naast een armoedetoeets, zodat vooraf van elke beleidsmaatregel wordt nagegaan wat het gevolg is, moet armoede op alle beleidsdomeinen een prioriteit worden. Het mag geen fait divers zijn, iets voor één minister, iets voor 'na de uren', iets voor 'als er nog centen over zijn', of iets dat 'op te lossen valt met een één-euro-maaltijd'. Er moet een concreet armoedebestrijdingsplan komen, gedragen door het hele parlement, waar elke minister mee verantwoordelijk voor is en waarover ze moeten rapporteren. Een stevig actieplan waar concrete budgetten tegenover staan die tot echte resultaten leiden."

Waarmaken

Wat het net extra pijnlijk maakt, is dat Vlaanderen dat wel kan waarmaken. "Vlaanderen beschikt over heel wat beleidsinstrumenten om armoede echt aan te pakken", benadrukt Fien. "Neem de kinderbijslag. Je zou die veel selectiever kunnen inzetten om kindarmoede te bestrijden, met sociale toeslagen die echt een verschil maken voor gezinnen in armoede. Maar ze doen het omgekeerde en gaan de bedragen voor het derde kind niet meer indexeren, aanpassen aan de levensduurte, zonder na te gaan wat de gevolgen zijn."

"Ze kunnen ook de maximumfactuur voor gezondheidszorg en de supplementen in ziekenhuizen verlagen, en een maximumfactuur invoeren in het secundair onderwijs of de ouderenzorg. Of de grenzen aanpassen van sociale tarieven voor water en elektriciteit, bus en tram. Dat kan allemaal een echt verschil maken voor mensen. En nu ze toch geld binnenhalen door het fiscaal voordeel op een eigen woning af te schaffen, de woonbonus, kunnen ze dat investeren in sociale woningen." ■

Lonen omhoog, facturen omlaag

ABVV-expert Fien Adriaens ziet drie basismaatregelen voor een sociaal beleid dat armoede terugdringt.

1. Garandeer mensen/gezinnen een leefbaar inkomen. Dat kan door de minimumlonen te verhogen, de vervangings- en bijstandsuitkeringen op te trekken tot boven de Europese armoedegrens en ze te laten meegaan met de stijgende welvaart, de kinderbijslagregeling aan te passen, door het tegengaan van versnippering aan contracten...
2. Haal de facturen omlaag want onder de vorige regering zijn die fors toegenomen; denk aan water, energie, openbaar vervoer, hoger onderwijs, zorgverzekering, kinderopvang...
3. Investeer in kinderen en kwetsbare gezinnen, bijvoorbeeld door kinderopvang toegankelijker te maken - ook voor werkzoekenden - want dit is nu nog steeds een privilege voor de betere verdieners.

Lonen x2 maar dividenden x3. Wat loopt er spaak?

De stijging van de lonen houdt geen gelijke tred met de uitkering van bedrijfswinsten aan aandeelhouders, zo blijkt uit de sociaal-economische barometer van het ABVV. De socialistische vakbond stelt twee pistes voor om bij te sturen.

De cijfers zijn sprekend en beginnen in 1996, het jaar van de fameuze loonnormwet, in jargon de wet tot bevordering van de werkgelegenheid en tot preventieve vrijwaring van het concurrentievermogen. Een hele mond vol.

Sociaal pact

Tussen 1996 en 2017 stegen de lonen in de privé-sector met 98 procent. De uitgekeerde dividenden – een winstuitkering van een bedrijf aan de aandeelhouders – stegen met 216 procent. Dat is meer dan een verdrievoudiging op twee decennia tijd.

”

14 euro per uur of 2.300 euro bruto per maand, dat is toch niet te veel gevraagd?

“Dit gaat in tegen de geest van het sociaal pact zoals we dat kennen sinds na de Tweede Wereldoorlog”, zegt Miranda Ulens, algemeen secretaris van de socialistische vakbond ABVV. “Dat pact houdt in dat de stijgende productiviteit – hetgeen we aan waarde toevoegen binnen een bepaalde tijdsspanne – min of meer evenredig zou worden verdeeld tussen zij die de productiemiddelen bezitten, de aandeelhouders, en zij die de productiemiddelen doen draaien, de werknemers.”

Subsidie-infuus

Volgens het ABVV is het ongepast om in het licht van deze cijfers te blijven roepen om lagere loonkosten voor ondernemingen. “Werknemers worden al jaren niet

meer rechtvaardig beloond. Daarbij komt dat bedrijven miljarden aan tegemoetkomingen ontvangen van de overheid. Ze kregen een fikse korting op de patronale sociale zekerheidsbijdragen én ze moeten een pak bedrijfsvoorheffing niet doorstorten naar de fiscus. De bedrijven liggen aan het subsidie-infuus. In 2017 ging het om een totaalbedrag van 13 miljard euro.”

Twee pistes

De socialistische vakbond zet in op twee hoofdlijnen om de trend te keren en de koopkracht een duw in de rug te geven. “Ten eerste willen wij een substantiële verhoging van het minimumloon”, zegt Miranda Ulens. “Dat moet op termijn naar 14 euro per uur of 2.300 euro bruto per maand. Dat is toch niet te veel gevraagd? Ik zou de meeste aandeelhouders wel eens willen zien proberen om te leven van dat bedrag.”

Ten tweede wijst het ABVV op het belang van het sociaal overleg. “We zien dat dat overleg de laatste jaren nogal stiefmoederlijk behandeld wordt. Het verloopt soms wat stroef, en sommige akkoorden winnen misschien geen schoonheidsprijs, maar degelijk sociaal overleg blijft de beste garantie op sociale vrede en sociale vooruitgang.”

“De overheid moet de vakbonden en werkgevers de vrijheid geven om te onderhandelen over loonsverhogingen. Dat was de laatste jaren helaas al te vaak niet het geval.” De socialistische vakbond wijst hiervoor naar de loonnormwet van 1996, die door de regering-Michel werd verstrengd en zo dus nog minder ruimte biedt voor loonsverhogingen. “Die wet is dringend aan hervorming toe.” ■

STERK WERK OF FLUTJOB?

Wat is de impact van je job? Hoe beïnvloedt je werk je leven?
Vul onze enquête in en wij gaan aan de slag met de resultaten.

Jouw ervaring is belangrijk.

Jouw mening is van tel.

Duizenden werknemers hebben onze eerdere enquêtes 'Technostress' (in 2013) en 'Modern Times?' (in 2014 en 2017) ingevuld.

De nieuwe editie van onze enquête Modern Times bevat naast vragen over flexibiliteit, stress, evenwicht werk-privé ook vragen over mobiliteit, loon, nieuwe vormen van werkorganisatie, vorming...

Met jouw medewerking kunnen we de evolutie van de resultaten sinds 2014 in kaart brengen.

- invullen duurt slechts 10 minuten
- gegevens worden strikt vertrouwelijk verwerkt
- anonimiteit en privacy blijven steeds gegarandeerd

Surf naar
www.abvv.be/enquete

Wedstrijd 'Bewogen Fotografen': de winnaars

Met haar foto 'If I jump to the moon' won Brigitte Van der Voorde zowel de publieksprijs als de eerste juryprijs in de fotografiewedstrijd van Linx+, ABVV-partner in vrije tijd. Thema van de wedstrijd voor 'Bewogen Fotografen' dit jaar was 'After Midnight'. De tweede plaats was voor Jeffrey De Keyser met zijn foto 'Kiss'. Alexander Deprez ging aan de haal met twee prijzen: voor zijn foto 'untitled' mocht hij zowel de Snoecksprijs als de derde juryprijs in ontvangst nemen.

De winnaars werden bekroond tijdens een event op zaterdag 26 oktober op de Zeedijk van Oostende. Op deze foto (vlnr.): Caroline Cocquyt (Linx+), Jeffrey De Keyser (winnaar tweede juryprijs), Karen Dick (Linx+), Geert Stadeus (Snoecks), Caroline Copers (Vlaams ABVV), Brigitte van der Voorde (winnaar eerste juryprijs/publieksprijs), Erik Van Deursen (ABVV West-Vlaanderen). Foto Liz Morrison.

Ontdek Charleroi 'Anders Bekeken'

Charleroi heeft vele namen: de lelijkste stad, de metropool van Wallonië, het centrum van vernieuwde urbanisatie, de stad waarin de sociale zekerheid werd geboren. Tijdens deze wandeling ontdek je de make-over van de stad: van vroegere industriële en artistieke glorie naar een vernieuwde stad in volle heropbouw. Wat is de onderliggende stadsvisie en wat is de plaats van de kleine man in dit nieuwe geheel?

- zaterdag 14 december aan het station van Charleroi
- wandeling start stipt om 10 uur en eindigt om 13 uur
- meer info en inschrijven op www.linxplus.be

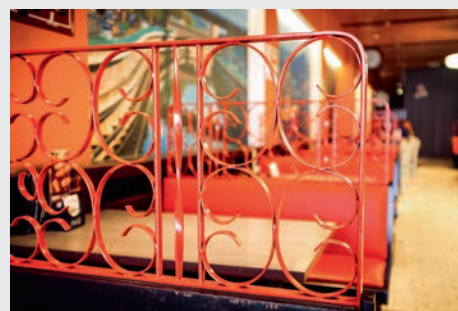

Foto Jurgen Augusteyns

Eerste beslissing nieuwe Vlaamse regering kost je bijna 1 miljard

Het allereerste wapenfeit van de nieuwe Vlaamse regering? De goedkeuring van het programmadecreet. Daarin staan maatregelen die de regering nodig vindt om de begroting van het volgende jaar uit te voeren. Normaal een technische aangelegenheid, maar niet zo onder Vlaams minister-president Jan Jambon (N-VA). Zonder al te veel overleg werd met het programmadecreet ineens 981 miljoen aan besparingen over heel de legislatuur goedgekeurd.

”

Afschaffing woonbonus is platte belastingverhoging en hervorming zonder visie

Kinderbijslag: -107 miljoen

Met de besparing verdwijnt 107 miljoen uit de kinderbijslag door niet te indexeren vanaf het derde kind. Dat komt neer op woordbreuk. **De vorige regering beloofde dat niemand in het oude systeem zou verliezen.** Met deze maatregel worden kwetsbare gezinnen getroffen en verliest de kinderbijslag aan slagkracht als wapen tegen kinderarmoede. Vandaag al is de kinderbijslag in Vlaanderen lager dan die in Wallonië en Brussel.

Dienstencheques en PWA-cheques: -70 miljoen

Nog eens 70 miljoen wordt geschrapt door de vermindering van de aftrek van dienstencheques en PWA-cheques. Een sluiske ingreep, pas voelbaar in de verrekening van je belastingaangifte. Dat er over de financiering van het systeem moet nagedacht worden is duidelijk, maar **in plaats van enkel te besparen zou men beter aandacht hebben voor de loon- en arbeidsvoorwaarden van de poetshulpen.** Slechts 41% van de Vlaamse huishoudhulpen ziet zijn of haar job haalbaar tot het pensioen: 15% minder dan het Vlaams gemiddelde.

Woonbonus: -328 miljoen

328 miljoen verdwijnt door de afschaffing van de woonbonus. Dit is een platte belastingverhoging en een hervorming zonder visie. **Het is een gemiste kans om in te zetten op ondersteuning van eigenaars met lage inkomens en op sociale woningen.** De hervorming wordt een stukje gecompenseerd door de verlaging van de registratierechten, maar die komt vooral ten goede aan wie de duurste en grootste huizen kan kopen.

Dienstverlening overheid: -256 miljoen

Het programmadecreet bevat ook een flinke besparing op de dienstverlening van de overheid (-256 miljoen euro). Dit is een indirecte factuur, want via een omweg komt ook hier de rekening bij ons terecht. **Het gaat immers over minder gratis diensten, minder subsidies aan lokale verenigingen, langere wachttijden aan de loketten, minder inspectie van fraude, enzovoort.**

Een tweede indirecte factuur zit in de vermindering van de RSZ-kortingen op de loonkost voor ouderen en voor laag- en middengeschoolden voor in totaal 220 miljoen. De RSZ-kortingen dienen om de kansen op een job te verhogen voor mensen die minder snel aangeworven worden. Gevolg van de besparing? Oudere werknemers en wie enkel een diploma middelbaar onderwijs heeft, worden weer duurder. De bedrijven kijken aan tegen een loonkostenverhoging. ■

De sociale partners – onder wie het Vlaams ABVV – kregen welgeteld tien dagen om over dit omvangrijk en belangrijk decreet advies te verlenen. Het zal niet verbazen dat de gezamenlijke kritiek hard is: een programmadecreet is niet geschikt om dermate grondige hervormingen door te voeren en het is ongehoord dat dit via een spoedprocedure moet gebeuren.

Re-integratie van zieke collega's

Als ABVV-delegee mee op zoek naar aangepast werk

Er zijn helaas op bijna elke werkvloer langdurig zieken. De re-integratiewetgeving verplicht werkgevers jaarlijks het re-integratiebeleid te bespreken én te evalueren in het CPBW.

Als ABVV-delegee kan je op het sociaal overleg bespreken hoe collega's na hun ziekte terug aan het werk kunnen. Aangepast werk is één van de sleutels bij re-integratie van langdurig zieke werknemers. Veel aanpassingen zijn mogelijk: aanpassingen van werkpost en werkomgeving (ergonomische werkposten, aangepaste beeldschermen...), aanpassingen van de

werktijd (thuiswerk, telewerk, glijdende uren...), aanpassing van de taken (meer variatie, een aantal zware taken al dan niet tijdelijk schrappen ...), en zelfs aanpassing van de arbeidsorganisatie (in een ander team, bijkomende aanwervingen...).

Onze ABVV-diversiteitsconsulenten ondersteunen delegees om zich hierop voor te bereiden. Contacteer onze consulenten via www.abvvdiversiteit.be of op 02 506 86 72.

Campagne FOS

De jobs die we willen

Stel je voor dat je baas een algoritme is. Hij houdt geen rekening met je persoonlijke achtergrond en vindt winst belangrijker dan je welzijn. Hyperflexibele arbeid en nieuwe vormen van bedrijfsvoering zetten waardige jobs overal ter wereld onder druk. Bij pakjeskoeriers in België tot interimarbeiders in Zuid-Afrikaanse drankfabrieken. Werk met onzekere uren, onzekere arbeidsomstandigheden en een onzeker loon...

Wereldwijd verzetten syndicalisten zich. Ze maken in hun directe omgeving het verschil, maar voeren hun pleidooi ook op internationaal niveau. Ze stappen naar beleidsmakers en naar de vrouwen en mannen in de straat en vragen hen om deel uit te maken van de golf van positieve verandering. Want een solidaire toekomst voor iedereen, met de jobs die we willen: het kan.

Ook jij kan het verschil maken. Ontdek hoopgevende verhalen en tips voor waardig werk op www.fos.ngo/waardigwerk. FOS is de internationale solidariteitsorganisatie van de socialistische beweging in Vlaanderen.

Loopbaandienstverlening

Ben je op zoek naar werk en vind je solliciteren moeilijk?

De ABVV-werklozenwerking (Vorming & Actie voor werklozen) helpt je op weg en leert je extra tips en tricks. Want solliciteren kan je leren.

Sollicitatieopfrissing Limburg en West-Vlaanderen

Tijdens een workshop van een halve dag ontdek je hoe je succesvoller solliciteert, hoe je ervoor zorgt dat jouw sollicitatiebrief en cv goed opvallen tussen de vele andere kandidaturen. Je oefent het sollicitatiegesprek en leert hoe je een goede indruk maakt bij de werkgever.

- Workshop 'Eerste hulp bij solliciteren' op 26 en 28 november in Kortrijk; op 3 en 5 december in Brugge. Inschrijven via kathleen.vanneste@abvv-wvl.be of op 051 26 00 93
- Workshop 'Het sollicitatiegesprek' op 5 december in Tongeren. Inschrijven via wendy.molemans@abvv.be of op 011 28 71 40

Sollicitatietraining Antwerpen

Tijdens deze sollicitatietraining leer je vacatures zoeken, een overtuigend cv en een gemotiveerde sollicitatiebrief schrijven. Tips en praktische oefeningen leren je een sollicitatiegesprek perfect te doorstaan. Deze training duurt negen voormiddagen en start op 9 december in Antwerpen.

- Inschrijven via adviespunt.antwerpen@abvv.be of op 03 220 66 13

➔ Meer info? Onze trainingen en workshops gaan door in groep. Zo leer je ook van de ervaringen van andere werkzoekenden. Vooraf inschrijven is noodzakelijk. Je vindt ons volledige aanbod op www.vlaamsabvv.be/werklozenwerking.

Strop in je job? Probeer eens loopbaanbegeleiding

Leen (31) vertelt: "Ik zat er volledig door na twee jaar van pesterijen op het werk. Ik werkte eigenlijk heel graag, tot er een nieuw diensthoofd kwam. Loopbaanbegeleiding heeft me doen inzien dat ik beter mijn energie kan inzetten in het vinden van een andere job. Ik heb nu voldoende zelfvertrouwen om terug te solliciteren en voel me sterker."

- ➔ Ontdek samen met een ABVV-loopbaanbegeleider wat je kan doen om terug met plezier te gaan werken. Lees er meer over of maak een afspraak op www.abvvloopbaanbegeleiding.be.

Frustraties op je werk?

Maak een afspraak op www.abvvloopbaanbegeleiding.be

ABVV Brussel

Collectieve strijd als antwoord op sociale en ecologische crisis

Op 17 oktober was het Achturenhuis aan het Fontainasplein in Brussel goed gevuld voor de laatste Vakbondsraad van het jaar, georganiseerd door de Brusselse Vakbondsschool. Met reden, want het ging over de progressieve alliantie met andere organisaties die strijden voor sociale vooruitgang, zoals verenigingen, ziekenfondsen en burgerbewegingen. Ook al zijn ze altijd al nauw verbonden geweest met de vakbeweging, toch zijn deze allianties op dit moment meer dan ooit nodig.

Naar nieuw sociaal pact

De eerste spreker, Edouard Delruelle, stelde zijn Manifest voor een nieuw Sociaal en Ecologisch Pact voor, een oproep die gelanceerd werd voor de federale verkiezingen door persoonlijkheden uit vakbonden, ziekenfondsen, verenigingen en universiteiten. Volgens de filosoof zijn wij door het neoliberalisme officieel geconfronteerd met een heuse keuze van de beschaving tussen twee diametraal tegenovergestelde oplossingen: de vlucht vooruit met het verderzetten van het beleid van antisociaal rechts, of de keuze voor een nieuw pact zoals dat van 1944 voor de oprichting van ons sociaal model en de sociale zekerheid. Met de klimaatproblematiek in gedachten moet dit nieuw pact sociale en ecologische verplichtingen evenwichtig uitbalanceren.

Doel van dit nieuw pact is de 'ontmarkting' van alle activiteiten en middelen die een waardig leven voor alle burgers mogelijk maken. Deze ontmarkting klinkt als noodzaak maar bereikt enkel zijn doel als we erin slagen om de sociale, ecologische, feministische en antiracistische strijd samen te voeren.

Samen sterk

Om de staat op te maken van de bestaande en mogelijke convergenties was het tweede deel van de dag gewijd aan de vertegenwoordigers van de verschillende bewegingen van het middenveld. Een panel ging de uitwisseling met de zaal aan: Brieuc Wathelet (Campagne Tam Tam), Arno Kempynck (Hart Boven Hard), Dave Van Meel (Klimaatcoali-

tie), Mathieu Bietlot (Actrices et Acteurs des Temps Présents), Ellen Verryt en Zoé Maus (Collectief 8 maars).

De verschillende sprekers stonden op één lijn wat betreft de maatregelen van de regering-Michel (indexsprong, pensioenhervorming, besparingen in de gezondheidszorg): dat die voortkomen uit één en dezelfde afbraak-ideologie. En dat we dit samen moeten aankaarten, dat we ons moeten verzetten, en dat we moeten strijden voor sociale en ecologische rechtvaardigheid. Maar dat we daarvoor één front moeten vormen en de kloof overstijgen die kan bestaan tussen de verschillende strijd- en verzetsbewegingen. Dit was eveneens de gelegenheid voor Estelle Ceulemans, algemeen secretaris van ABVV-Brussel, om te hameren op de positie van het ABVV over de noodzaak om het sociale te koppelen aan het ecologische, zonder welke de klimaat-, energie- en mobiliteitsproblemen riskeren extra door te wegen op de schouders van de zwaksten en de werknemers.

Heel wat delegees namen die dag krachtig het woord, en met steeds het gemeenschappelijke engagement voorop om de sociale, klimatologische en genderuitdagingen aan te gaan. De dialoog met de vertegenwoordigers van de sociale bewegingen toonde duidelijk aan dat een brede coalitie mogelijk is, en dus dat een progressistisch 'wij' niet alleen mogelijk is, maar ook absoluut noodzakelijk.

Maar wat we ook nodig hebben is dat we onophoudelijk de gangbare ideeën bevechten en aantonen dat er weldegelijk een alternatief bestaat voor het kapitalistische systeem dat mens en planeet uitbuit. Behalve onze eigen acties en vakbondsstrijd moeten we blijven informeren, debatteren, uitwisselen... met andere organisaties van het middenveld en andere sociale bewegingen. Kortom, kennis democratiseren. Dit toont nogmaals het belang aan van deze ontmoetings- en debatmomenten tussen en met militanten van ABVV-Brussel tijdens onze Vakbondsraden. ■

Discriminatie

Discriminatie ondergraaft solidariteit

Discriminatie is geen randfenomeen, maar een aanzienlijk maatschappelijk probleem dat de nodige aandacht en actie verdient. Op de huurmarkt, bij aanwerving, op de werkvloer, in de dienstverlening... worden mensen gediscrimineerd om alle mogelijke redenen: afkomst, religie, seksuele geaardheid, handicap, leeftijd, geslacht en nog veel meer. Ja, we zijn allemaal verschillend en dat is maar goed ook. Toch moeten we gelijke rechten en gelijke kansen hebben. Niemand mag achterblijven.

Problemen los je op door met mekaar te praten. Als overlegorganisatie bij uitstek heeft de vakbond

dan ook een sleutelrol te spelen in de strijd tegen discriminatie. Vanzelfsprekend draagt de werkgever een grote verantwoordelijkheid om discriminatie tegen te gaan, maar als vakbond moeten we de centrale waarde van solidariteit verdedigen. Discriminatie op de werkvloer ondergraaft immers de solidariteit. En ongelijkheid verdeelt. Als vakbond komen we op voor gelijke rechten.

Hoe zit het op de werkvloer in de verschillende sectoren en hoe kan het beter? De Nieuwe Werker zocht het uit.

Homofobie

Beledigingen, slechte grappen, pesterijen: genoeg is genoeg

Seksuele geaardheid is nog steeds een belangrijke grond voor uitsluiting en pesterij op de werkvloer. Onze ABVV-delegee getuigt.

Discriminatie van homoseksuelen neemt verschillende vormen aan: beledigingen of slechte 'grappen', pesterij, gebrek aan kansen bij aanwerving of promoties, beperkte toegang tot bepaalde extralegale voordelen of zelfs in uitzonderlijke gevallen ontslag wanneer de werkgever op de hoogte wordt gebracht van de andere geaardheid.

Het aantal klachten gaat in stijgende lijn. In 2018 opende het gelijkheidscentrum Unia 125 dossiers rond discriminatie van LGBT+-personen. Dat zijn homo- of biseksuelen, transgenders, enzovoort. "Dit is een aanzienlijke stijging ten opzichte van de voorgaande jaren", zo stelt Patrick Charlier, directeur van Unia. "Het maatschappelijk taboe

rond homoseksualiteit daalt lichtjes, koppels van twee mannen of twee vrouwen zijn meer zichtbaar in de straten, maar dat wil niet zeggen dat het geweld tegen LGBT+ verleden tijd is." Het probleem wordt allicht nog onderschat, aangezien niet iedereen hierover wilt praten. Unia roept op om steeds aangifte te doen in geval van discriminatie.

Een ABVV-delegee getuigt over hoe één van zijn collega's zwaar werd gepest omwille van zijn seksuele geaardheid. (Om privacyredenen geven we hier zo weinig mogelijk details vrij.) "Dit ging heel ver. Mijn collega werd er zelfs letterlijk ziek van. Op een bepaald moment heeft hij mij in vertrouwen de situatie uitgelegd: dat hij als homoseksueel in een relatie zat, maar dat niemand, zelfs niet de naaste familie, hiervan op de hoogte was. Door een samenloop van omstandigheden is zijn manager dit te weten gekomen. Dit heeft geleid tot pesterijen en chantage, waarbij de leidinggevende zelfs ermee dreigde de geaardheid van zijn collega publiek te maken."

"Beide heren maken deel uit van een gemeenschap waar homoseksualiteit doorgaans nog minder aanvaard wordt," verduidelijkt de delegee, "hetgeen de situatie nog bemoeilijkt."

Het slachtoffer was ten einde raad, werd letterlijk ziek van de situatie, en dacht eraan ontslag te nemen. "We hebben op aanraden van Unia de hulp van een diversiteitsconsulent ingeroepen. Via overleg zijn we erin geslaagd de directie te overtuigen de werknemer aan de slag te laten gaan in een andere afdeling. Hij werkt vandaag in een andere vestiging van hetzelfde bedrijf en is zowel op persoonlijk als op professioneel vlak gelukkig."

De raad van de delegee? "Het maakt niet uit wat je overtuiging is. Als delegee is het belangrijk er voor iedereen te zijn: luisteren naar de collega's, empathie tonen, proberen begrijpen wat ze meemaken. Ik raad ook aan beroep te doen op Unia indien nodig. En de diversiteitsconsulenten van de vakbond. Zij kennen de materie goed en hebben altijd goede raad."

Afkomst of handicap speelt maar al te vaak een rol

”

Iedereen moet weten wat kan en wat niet

Willy Wante, al 39 jaar delegatie voor de Algemene Centrale ABVV in het maatwerkbedrijf AROP in Wilrijk.

De sector van de 'maatwerkbedrijven' is zeer divers. Een aantal bedrijven is geëvolueerd vanuit de privésector, anderen vanuit de sociale sector. Het maatwerkdecreet van januari 2019 voegde sociale werkplaatsen en beschutte werkplaatsen samen, zonder veel oog te hebben voor de specifieke kenmerken van elke subgroep. Er zijn binnen de sector immers grote verschillen in productiviteit en werknemersprofiel.

We spraken met Willy Wante en Stephan De Maeyer. Willy werkt al veertig jaar bij maatwerkbedrijf AROP in Wilrijk. Hij is lid van de ondernemingsraad, het comité voor preventie en bescherming op het werk en van de syndicale delegatie voor de Algemene Centrale ABVV. Stephan is vakbondssecretaris voor de AC Antwerpen en bevoegd voor de sector.

Alarmbel

Beide heren trekken ook aan de alarmbel over de zogenaamde maatwerkafdelingen. Dat zijn kleinere versies van de maatwerkbedrijven, maar dan wel binnen commerciële bedrijven. Dit zou de banden met de echte sociale economie doorknippen.

Willy: "Ik doe het vakbondswerk nog altijd van harte, al moet ik toegeven dat de gewijzigde context het soms zwaar maakt. De vele veranderingen in de sector en in ons bedrijf hebben vooral de winst gediend.

De bijzonder kwetsbare werknemers in deze sector betalen hiervoor de prijs.

"Uit de jaarlijkse tevredenheidsenquête bleek dat het niet de goede richting uitging met de werk-omstandigheden en de werksfeer. Werkleiders 'ontploften' vaak onder de hoge werkdruk, met alle gevolgen van dien voor de medewerkers. Het was hoog tijd voor actie en een plan van aanpak."

"Begin 2018 namen we, in overleg met onze secretaris en met steun van Jasmien, de ABVV diversiteitsconsulent, het initiatief om de werknemers te bevragen. De werkgever werd overtuigd en de andere vakbond stapte mee aan boord. We maakten gebruik van de officiële vragenlijst van de FOD Arbeid over werkbaarheid, al diende die wel stevig vereenvoudigd te worden op 'maat' van onze werknemers. Er werden ook drie focusgroepen opgericht en bevestigd over vijf probleemthema's. Dit leverde overduidelijk twee prioritaire aandachts- en actiepunten op: de aanpak van pesten en de aanpak van het niet respectvol omgaan met elkaar. In beide gevallen bleken 'afkomst' en 'handicap' maar al te vaak mee te spelen."

Werkgever meesleuren

Stephan: "Dit is eigenlijk niet verwonderlijk. Het fameuze 'maatwerkdecreet' voegde de vroegere sociale werkplaatsen en beschutte werkplaatsen

Discriminatie

zonder meer samen. Nochtans is het profiel van de werknemers heel verschillend. Bij de sociale werkplaatsen had je vooral mensen die omwille van diverse redenen, bijvoorbeeld verslavingshistoriek of gebrekkige taalkennis, nog niet of niet meer op de 'gewone' arbeidsmarkt terecht konden. Bij de beschutte werkplaatsen ging het vooral om mensen die omwille van een fysieke of mentale beperking hun weg naar de reguliere arbeidsmarkt niet vinden. De werknemers denken doorgaans iets minder genuanceerd en drukken zich soms ook navenant uit."

"Deze groepen kunnen in principe prima met elkaar samenwerken. Maar in combinatie met de stevig toegenomen werkdruk en enorme flexibiliteit heeft het toch tot spanningen geleid."

"Het spreekt voor zich dat zorg voor goede werk-omstandigheden in eerste instantie de verantwoordelijkheid is van de werkgever. Maar wij hebben als vakbond om ideologische redenen de taak om dit aan te moedigen. Eén van onze kernwaarden is immers 'solidariteit' en discriminatie ondergraaft dit. Als we hier geen aandacht voor hebben, dan ondergraven we onze eigen kernwaarden en bestaansredenen. Wat de werkgever betreft, moeten we eerlijk bekennen dat we hem toch hebben moeten meesleuren in dit verhaal. Maar het is gelukt en hopelijk zal de toekomst ook aantonen dat het de moeite waard was."

Actie

Op dit moment liggen bij AROP in Wilrijk drie concrete actiepunten op tafel.

Stephan: "In eerste instantie willen we het diversiteitscharters actualiseren en zichtbaarder maken. Op die manier is iedereen op de hoogte van wat kan en wat niet kan. Dan willen we de vormingsinitiatieven voor werknemers rond diversiteit uitbreiden van één naar meerdere vormingsmodules. Derde punt is de uitwerking van een procedure die verduidelijkt hoe er opgetreden moet worden bij discriminatie, pesten en agressie."

Tenslotte heeft Willy een heuse droom: "Op maat van de maatwerkbedrijven zou ik graag een bevraging zien over werkbaarheid. Zo krijgen we een zicht op de problemen in de hele sector en kunnen we de oplossingen ook doorheen de hele sector toepassen."

"Ander aandachtspunt: een halt toeroepen aan de oprichting van 'maatwerkafdelingen', die volledig in handen zijn van privébedrijven. Veel multinationals overwegen om een maatwerkafdeling in het leven te roepen. Het probleem is dat dit de banden met de échte maatwerksector, de zogenaamde sociale economie, volledig doorknipt. We vrezen dat de goede omkadering van werknemers, vaak afkomstig uit kwetsbare groepen, dreigt te verdwijnen en dat de deur wagenwijd wordt opengezet voor subsidiefraude."

"Zowel voor de bevraging in de hele sector als voor de problematiek van de maatwerkafdelingen reken ik op de volle steun van Stephan (lacht)." ■

Tips van Willy en Stephan

- Maak gebruik van de neutrale 'Vragenlijst over Werkbaarheid' (VOW) van de FOD Arbeid om zicht te krijgen op de knelpunten in je bedrijf.
- **Zoek begeleiding en ondersteuning van de ABVV-diversiteitsconsulenten. Zij hebben een pak kennis en ervaring in huis. Zij kunnen je ook helpen met een plan van aanpak op maat van het bedrijf.**
- Heb aandacht voor de anonimiteit van de werknemers als je een bevraging organiseert.
- Overtuig de werkgever door te wijzen op zijn verantwoordelijkheid en op de win-win. Gemotiveerde werknemers zijn niet alleen gelukkiger maar ook productiever en creatiever.

Wat met positieve discriminatie?

Soms is een zekere discriminatie nodig in het streven naar meer maatschappelijke gelijkheid. Bepaalde overheidsdiensten zijn verplicht om 2,5 procent personen met een handicap aan te werven. Bedrijven met minstens 20 werknemers moeten plannen opstellen om de werkgelegenheid voor oudere werknemers te garanderen: bijvoorbeeld door vorming, aanpassingen aan het werk of de werkuren, enzovoort. Sommige bedrijven krijgen kortingen op de sociale bijdragen als ze mensen uit kansengroepen, jongeren, ouderen, langdurig werkzoekenden... in dienst nemen. En voor bestuursraden van beursgenoteerde bedrijven geldt, net als op politieke kieslijsten, dat een evenwicht tussen vrouw en man moet gerespecteerd worden.

In de ideale wereld behoort positieve discriminatie tot het verleden, maar vandaag is dit zeker nuttig voor bepaalde groepen die anders moeilijk aan de bak komen of minder kansen krijgen.

Getuige of
zelf slachtoffer
van discriminatie?

- **Praat erover met de ABVV-delegee in je bedrijf.**
- **Geen delegee? Neem contact met het lokaal ABVV via www.abvv.be/contact**
- **Gebruik ons meldpunt discriminatie op www.abvv.be/meldpunt-discriminatie**
- **Doe melding bij Unia op www.unia.be**

Een diverse massabeweging kan de verschillen overstijgen

Zwart-wit denken viert hoogtij, in binnen- en buitenland. Voor nuance is soms weinig ruimte. Dit vertaalt zich naar de werkvloer. Alleen door goed te communiceren kunnen die problemen worden verholpen.

We zitten in een eigenaardig tijdsgewricht. Sociale normen komen op de helling te staan en de politieke zeden lijken te verharden. Dat zien we in het buitenland, met leiders die tegen het fascisme aanschuren, zoals Jair Bolsonaro in Brazilië. Maar ook ons land is hiervoor niet immuun. Dat hebben we gezien tijdens de laatste verkiezing, waar extreemrechts weer een flinke sprong voorwaarts maakte. Vandaag zien we dat asielcentra in brand worden gestoken en dat mensen steeds meer open en ongezouten racistische praat verkopen.

Hoe gaat de vakbond daarmee om?

“Minister-president Jan Jambon sprak na de aanslagen van 22 maart 2016 over zogenaamd dansende moslims in de straten en Theo Francken doet zeer harde uitspraken over vluchtelingen”, zo wijst Dirk Schoeters, algemeen secretaris van ABVV Antwerpen op het zwart-wit denken.

“Als vakbond met een grote diversiteit aan leden zijn we goed geplaatst om de verschillen en de opgeklopte versterking daarvan te overstijgen en te neutraliseren. De massabeweging die we zijn, moet ervoor zorgen dat bijvoorbeeld de jonge moslima die een hoofdhoek wil dragen én de wat oudere vrijzinnige socialist die argwanend staat tegen religieuze symbolen, elkaar respecteren en begrip opbrengen voor elkaars opvatting. Onze strijd tegen polarisering en racisme is ook een kwestie van op maat gesneden initiatieven die de door rechts gecreëerde tegenstellingen te niet doen.”

Overleg

De vakbond is het overlegorgaan bij uitstek. Onderhandelen, eisen stellen, samen tot oplossingen komen, ervoor zorgen dat niemand achterblijft. Dat is waar het bij de vakbond om draait.

“Als vakbond weten we als geen ander dat je problemen kan oplossen door overleg en samenwerking, in wederzijds respect”, zo zegt Katrien Neyt, provinciaal secretaris ABVV Oost-Vlaanderen.

“Veel problemen kan je oplossen door duidelijk te communiceren en constructief samen te werken.”

Humeer Akhtar is delegee bij Engie Fabricom en kent racisme maar al te goed, maar hij nuanceert. “Mijn collega’s zien mij ondertussen helemaal als één van hen.” Hij komt voor zijn werk veel bij mensen thuis, en merkt dat een “keuze voor extreemrechtse partijen vaak losstaat van het discriminerend gedachtegoed. Die partijen profileren zich als partijen van het volk, terwijl ze in realiteit enkel de grote geldbezitters vooruit helpen.”

“Ik probeer zo veel mogelijk mijn visie over politiek en extreemrechts te ventileren. Op de werkvloer is er uiteraard geen plaats voor discriminerend gedrag, of dit tegenover een vrouw, de holebi-gemeenschap of alloctonen is. Gelijkheid is één van onze kernwaarden en als vakbondsvertegenwoordiger van ABVV-Metaal sta ik hierop, samen met alle andere ABVV-delegees en militanten.”

Verrijking

Marie Buyst, delegee ABVV-Metaal bij ON Semiconductor, vindt het in principe niet zo moeilijk om tegen discriminerende uitlatingen op de werkvloer in te gaan. “Het zijn nogal gemakkelijke, veralgemenende uitspraken die worden opgepikt en verspreid zonder zelf eens stil te staan bij wat er eigenlijk gezegd wordt.”

“Discriminerende uitspraken zijn niet op waarheid gebaseerd maar op onwetendheid, boosheid of angst... De waarheid is dat je niet aan de buitenkant van een persoon kan zien hoe de binnenkant is. Je ontdekt alleen hoe iemand is als je de moeite doet om elkaar te leren kennen. Als je in gesprek gaat, merkt je dat het een verrijking is om te leren van anderen.”

Volgens Marie onderneemt de vakbond steevast stappen om specifieke gevallen van discriminatie tegen te gaan. “Ook maken we voor iedereen duidelijk dat onze deur altijd open staat voor een babbel of advies. Bij ons op het bedrijf wordt alles op alles gezet op discriminatie en racisme tegen te gaan.” ■

Humeer,
Engie Fabricom

Marie,
ON Semiconductor

➔ De volledige getuigenissen van Humeer en Marie vind je op www.MagMetal.be

Discriminatie

ABVV Brussel doet onderzoek naar ongelijkheid op arbeidsmarkt

Brussel is de meest diverse stad van het land. Wordt dit weerspiegeld op de arbeidsmarkt? ABVV Brussel ging de ongelijkheid na op basis van gegevens verzameld door Unia en de FOD Werkgelegenheid.

Belangrijkste vaststellingen:

- Het werkloosheidscijfer bij personen van buitenlandse afkomst ligt globaal hoger dan dat bij personen van Belgische afkomst. Voor mensen uit Sub-Saharaans Afrika en mensen van Noord-Afrikaanse afkomst is dit respectievelijk 2,7 en 2,8 keer hoger dan voor mensen van Belgische afkomst;
- Bij gelijk opleidingsniveau (en vooral bij een hoog opleidingsniveau) blijft de arbeidskloof zeer groot tussen personen van Belgische en van niet-Belgische afkomst;
- Personen met buitenlandse roots werken doorgaans in sectoren met lagere lonen en minder werkzekerheid;
- Werknemers van buitenlandse afkomst (Noord- en Sub-Saharaans Afrika) werken vaker als uitzendkracht dan werknemers van Belgische afkomst;
- Kwalitatieve, beter betaalde en stabiele banen zijn meestal voorbehouden voor mensen van Belgische afkomst;

- Bepaalde bevolkingsgroepen van buitenlandse afkomst, zeker Noord-Afrikaanse, zijn goed vertegenwoordigd in de openbare sector in Brussel, maar ondervertegenwoordigd in statutaire contracten van betere kwaliteit (Magrebijnen: 18%; Sub-Saharaanse Afrikanen: 11%; Belgen: 51%).

Mensen van buitenlandse afkomst zijn slachtoffer van structurele ongelijkheid op andere gebieden dan werkgelegenheid, zoals gezondheidszorg, huisvesting en onderwijs. Dit bemoeilijkt de integratie op de arbeidsmarkt. Bovendien wordt deze structurele ongelijkheid van generatie op generatie doorgegeven.

Ongelijkheid en discriminatie verzwakken de sociale strijd. ABVV verdedigt gelijkheid en solidariteit tussen alle werknemers, ongeacht leeftijd, gender, afkomst, gezondheid, seksuele voorkeur... Dankzij de dagelijkse inzet van afgevaardigden in de bedrijven, staat het ABVV op de bres voor een gelijke behandeling van alle personeel. Met dit doel voor ogen vormde ABVV-Brussel in 2018 zo'n 400 vakbondsafgevaardigden om concreet aan de slag te gaan in de bedrijven.

Wat kan je als delegee doen om de diversiteit te verbeteren?

Meer diversiteit op de werkvloer

Diversiteit bestaat in vele vormen: verschillen in gender, leeftijd, migratieachtergrond, cultuur en gezondheid, om er enkele op te noemen. Diversiteit is een feit: in de samenleving én op de werkvloer. Beiden worden steeds diverser en zullen dit ook blijven. En dat moeten we weerspiegeld zien op elke werkvloer.

Als delegee kan je dit op de agenda van het sociaal overleg zetten. Een eerste stap hierin is cijfers opvragen over de diversiteit op jouw werkvloer.

Iedereen moet leren omgaan met diversiteit

Werknemers moeten kunnen samenwerken met al hun collega's, ook al zijn die erg verschillend. Leidinggevenden moeten in staat zijn met deze divers samengestelde werkvloeren om te gaan. Daarom is het belangrijk dat iedereen opleiding en ondersteuning krijgt om te leren omgaan met diversiteit.

Werken aan een echt diversiteitsbeleid

Het aanwerven van werknemers op basis van hun competenties is een goede start. Maar ook na aanwerving moeten we werk maken van gelijke kansen voor iedereen. Alle werknemers hebben recht op een goed onthaal, werkbaar werk, opleiding en promotiekansen. Daarom moet diversiteit een blijvend agenda-punt zijn op het sociaal overleg. Dit is de eerste stap in de uitbouw van een echt diversiteitsbeleid.

- 👉 Is jouw werkvloer in balans? Check het op www.scanjewerkvloer.be
- 👉 Meer info? Tips? Contactgegevens van de diversiteitsconsulenten van het Vlaams ABVV? Je vindt alles op www.scanjewerkvloer.be
- 👉 Delegee in Brussel? Contacteer de dienst diversiteit via www.abvvbrussel.be, diversite.bruxelles@abvv.be

Vraag Antwoord

Onder welke voorwaarden kan je je pensioen in het buitenland laten uitbetalen?

Een aantal Belgen vertoeft in het buitenland en laat zijn pensioen daar uitbetalen. Het Belgisch pensioen kan immers overal ter wereld uitbetaald worden. Voorwaarde is dat je pensioengerechtigd bent en regelmatig aantoon dat je nog leeft.

➔ Meer info? Surf naar www.sfpd.fgov.be/nl/buitenland

1 Wat te doen als je al met pensioen bent?

- Bezorg de Federale Pensioendienst minstens twee maanden voor je vertrek naar het buitenland je nieuwe adres en vertrekdatum.
- Verwittig het gemeentebestuur opdat je gegevens in het Rijksregister kunnen worden aangepast.
- Bezorg het formulier levensbewijs dat de pensioendienst één keer per jaar stuurt, uiterlijk 30 dagen na de vervaldag, ingevuld terug aan deze dienst.

2 Wat te doen als je nog niet met pensioen bent?

- Als het land deel uitmaakt van de Europese Economische Ruimte (EER) of een overeenkomst heeft met de Belgische sociale zekerheid, dan moet je bij de lokale bevoegde dienst van het land waar je verblijft je pensioen aanvragen.
- Voor alle andere landen geldt dat het pensioen moet worden aangevraagd in België (werknemers en ambtenaren bij de Federale Pensioendienst en zelfstandigen bij het Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen). Mensen met een gemengde loopbaan hebben de keuze.
- Vergeet ook hier niet jaarlijks het ingevuld levensbewijs tijdig aan de pensioendienst terug te bezorgen.

3 Hoe gebeurt de uitbetaling?

- Ofwel behoud je je Belgische rekening en geef je je Belgische bank een doorlopende opdracht om je pensioen op je buitenlandse rekening te storten.
- Ofwel laat je je pensioen op een buitenlandse rekening storten. In dit geval moet je de Rijksdienst voor pensioenen twee maanden op voorhand op de hoogte brengen. De storting op een rekening in het buitenland kan alleen voor een rekening

die geopend wordt in Duitsland, Frankrijk, Nederland, Luxemburg, Portugal, Spanje of Italië. De betaling op een bankrekening is ook mogelijk in Marokko op voorwaarde dat je een Belgische of Marokkaanse onderdaan bent die in Marokko verblijft. In alle andere landen gebeurt de betaling per cheque of internationaal mandaat. Voor de verwerking hiervan rekenen sommige financiële instellingen flinke administratieve kosten aan. Als het pensioenbedrag laag is, kan je vragen om je pensioen jaarlijks te laten uitkeren.

4 Wat bij overlijden?

Als een buitenlandse gepensioneerde overlijdt, zijn de erfgenamen verplicht om de bevoegde instelling onmiddellijk een afschrift van de overlijdensakte te bezorgen. Er volgt geen automatische omzetting in een overlevingspensioen voor de overlevende echtgenoot. Voor een omzetting is een schriftelijke aanvraag bij de Rijksdienst voor Pensioenen vereist.

5 Hoeveel belasting?

- Normaal wordt op je pensioen een bijdrage voor het Rijksinstituut voor ziekten en invaliditeitsverzekering (RIZIV), een solidariteitsbijdrage en een bedrijfsvoorheffing ingehouden. Dit geldt in principe ook als je in het buitenland woont.
- Wanneer de kosten voor je gezondheidszorgen echter voor rekening van een ander EER-land zijn, mag de Rijksdienst voor Pensioenen (RVP) geen RIZIV-bijdrage inhouden. In dat geval moet je dat melden aan de RIZIV (Tervurenlaan 211, 1150 Brussel).
- Bovendien mag er geen bedrijfsvoorheffing worden ingehouden als er een belastingverdrag van toepassing is met het land waar je woont. Meer inlichtingen hierover kan je bekomen bij de fiscale dienst van de RVP. ■

Samengevat wat je moet doen

- Pensioen aanvragen bij de bevoegde instelling (als je nog niet met pensioen bent)
- Nieuwe verblijfplaats doorgeven (als je al met pensioen bent)
- Betalingswijze duidelijk afspreken (Belgisch rekeningnummer is aan te raden)
- Eén keer per jaar ingevuld levensbewijs terugsturen naar de pensioendienst

Belangrijk!

Om vertragingen van de uitbetaling van je Belgische pensioen te vermijden, is het aan te bevelen om het pensioen op een rekening van een Belgische bank te laten storten. Inkomensgarantie voor Ouderen (IGO) wordt niet uitbetaald aan wie in het buitenland verblijft. Alleen het rust- en overlevingspensioen wordt in het buitenland uitgekeerd.

Sociale ongelijkheid in levensverwachting en gezondheid groeit

Sociale ongelijkheid speelt een cruciale rol bij toenemende ongelijkheid in levensverwachting en gezondheid in ons land. Nu onderzoek dit bevestigt, is het tijd het beleid daaraan aan te passen.

Hoewel levensverwachting en gezondheid erop verbeterd zijn in België, zijn er grote verschillen tussen sociale klassen of groepen. Onderzoek van de VUB en UCL stelt een kloof vast in de levensverwachting tussen de laagste en hoogste groepen op de sociale ladder van 6 jaar bij vrouwen tot 9 jaar bij mannen.

Het sterfterisico bij werkloze mannen is tweemaal groter dan dat van werkenden (voor vrouwen iets kleiner). Hoewel werklozen met een hoger opleidingsniveau beter af zijn dan werklozen met weinig opleiding, neemt het verschil tussen werkenden en werklozen van gelijke opleiding toe naarmate het niveau stijgt.

Geen standaardcontract hebben betekent doorgaans een hoger sterfterisico, bijvoorbeeld door kanker. Voor uitzendkrachten in 2001 bijvoorbeeld was het sterfterisico 57% bij mannen en 31% bij vrouwen, hoger dan bij werknemers met een vast contract.

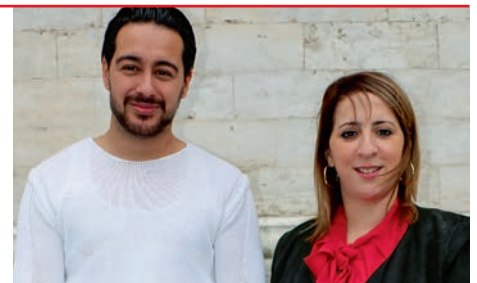
Een 'precaire werksituatie' wordt gelinkt aan meer gezondheidsklachten. Werknemers in preciaire jobs scoren nauwelijks beter dan werklozen, en 50% slechter dan wie een stabiele job heeft.

Opvallend is de 40% hogere sterfte bij kinderen van 0 tot 5 jaar uit eenoudergezinnen, in vergelijking met kinderen van koppels. Bij ouderen (onder andere gepensioneerd) is een grote negatieve impact van sociale ongelijkheid zichtbaar bij de meeste doodsoorzaken, zoals hartfalen.

De Algemene Centrale - ABVV ondersteunt de conclusie dat de sociale beleidsmiddelen momenteel tekortschieten. Overheden mogen de kop niet in het zand steken bij het zien van de gevolgen van een toename in preciaire contracten en niet-klassieke gezinssituaties. ■

Sociale verkiezingen 2020

Een goede kandidaat luistert naar iedereen

Sekina en Ulas (Bewaking)

De sociale verkiezingen komen eraan en wij verwelkomen nieuwe kandidaten. Maar wat is dat nu juist, een goeie ABVV-kandidaat? Het is vooral een persoon die naar alle werknemers luistert: man of vrouw, jong of minder jong, vast of tijdelijk, directe collega of werknemer van een andere afdeling, uitzendkracht of zelfs een onderaannemer. Een goede kandidaat stelt collectieve belangen boven het eigenbelang.

Ulas: "Ik ben heel sociaal en praat graag met mensen. Het maakt mij gelukkig als ik collega's kan helpen, en als delegatie kan je dat!"

Sekina: "Ik heb ongelijkheid en onrechtvaardigheid nooit kunnen verdragen. Nog voordat ik delegatie was, sprong ik al in de bres voor een collega die beledigd werd door zijn chef en ontslag wilde nemen... Zo ben ik er ingerold." ■

➔ Onze kandidatenlijsten moeten in maart 2020 klaar zijn. Ben je geïnteresseerd of wil je meer informatie? Contacteer je syndicale delegatie of vul het formulier in op www.accg.be/nl/kandidaat-worden

Scheikunde

Wat als... de tabel van Mendeljev fun was?

Fe, K, Mn, Cl, Po ... de tabel van Mendeljev laat over het algemeen een nogal onaangename herinnering achter bij leerlingen. De chemische symbolen vanbuiten leren is niet het spannendste dat er is, maar ze vormen wel de basis van alles. In een poging om studenten voor dit vak aan te trekken, hebben het wetenschapsmuseum Het Pass uit Bergen en de chemiesector de krachten gebundeld om 'het odyssee van de elementen' te ontwikkelen. Een technologische animatie die je zeker niet mag missen.

Chemie vind je overal om je heen. Ze bestaat uit diverse elementen die met elkaar in verbinding staan en zo de basis vormen voor vele hedendaagse toepassingen. Maar chemie is niet populair. Hoe kunnen we de leerlingen warm maken en de abstracte tabel ingang doen vinden in het dagelijks leven van onze kinderen? Het opleidingsfonds van de scheikunde Co-Valent en Het Pass, het wetenschappelijk pretpark van Bergen, hebben de handen in elkaar geslagen om aan te tonen dat wetenschap fun is.

De animatie, ontwikkeld door een Belgische onderneming, is een technologisch hoogstandje en een Europese première. Ze verbindt elementen uit het dagelijks leven met de tabel van Mendeljev. Aluminium, calcium, silicium of palladium: welke van deze elementen vind je in onze auto – zoals banden of voorruit – en in een blikje frisdrank of in ons lichaam? Spring op de vloersensoren om het te ontdekken.

Wetenschappelijke beroepen

Dit initiatief wil jongeren van 6 tot 12 jaar warm maken en hun interesse wekken voor wetenschappelijke beroepen. Want de scheikunde bloeit en creëert tewerkstelling, en biedt dus veel beroepskansen.

Het project dat Het Pass, de vakbonden en de werkgeversfederatie van de scheikunde samenbrengt, trekt ondertussen al heel wat publiek. Ontdek het zelf of met je familie in het wetenschappelijk pretpark van Het Pass in Bergen. Het is de reis meer dan waard. ■

Manifestatie tegen geweld op vrouwen

De Algemene Centrale – ABVV steunt de derde nationale manifestatie tegen geweld op vrouwen, die op 24 november te Brussel plaatsvond, van harte.

99, het aantal vrouwen dat van 2017 tot november 2019 vermoord werd in België. Een verontrustend hoog cijfer in vergelijking met andere Europese landen. En dit is slechts de meest extreme vorm van geweld op vrouwen. Daarnaast blijkt uit een studie dat één vrouw op zeven te maken krijgt met geweld (fysiek, seksueel, economisch, psychologisch...) door de (ex-)partner. En 98% werd ooit al slachtoffer van agressie in het openbaar.

Ondanks de diverse engagementen van de overheid gebeurt er bitter weinig in de praktijk. Al te vaak worden klachten over geweld geseponneerd of niet serieus genomen of worden daders niet veroordeeld.

De overheid moet het geweld op vrouwen op de politieke agenda zetten. Meer info op www.accg.be. ■

Mobiliteitsuitdaging 2019

Martine neemt de elektrische fiets naar het werk

Een elektrische fiets gebruiken om te gaan werken en om klanten te bezoeken.

Dat is de uitdaging die Martine, delegee bij 'Proprement DIT', op briljante wijze is aangegaan. Voor haar is dit een zeer plausibel alternatief, op voorwaarde dat de af te leggen afstanden redelijk blijven. Ze getuigt, op een soms aanstekelijke wijze, van haar ongebruikelijke ervaring.

Mobiliteit verbeteren om tijd te winnen, verkeersopstoppingen te verminderen, ons milieu te beschermen... We winnen er allemaal bij. Deze overgang moet sowieso plaatsvinden bij particulieren, maar ook op professioneel niveau zijn veel verbeteringen mogelijk. Nu moet het juist nog gebeuren. Een stap, of eerder een pedaalslag, die Martine Lanquart, huishoudhulp en delegee bij de Algemene Centrale, zonder aarzelen heeft gezet tijdens de mobiliteitsweek. Met haar helm op haar hoofd gedrukt en haar gele

fluohesje op haar rug gaat ze de uitdaging aan. Ze bezoekt haar klanten met een elektrische fiets en bewijst dat het ook in haar sector mogelijk is om de vervoersmiddelen te verbeteren.

Realistische alternatieven

"Ik ben er veilig aangekomen, zonder enige schade. Ondanks het feit dat de Waalse wegen niet aangepast zijn, bleek de ervaring overtuigend te zijn", lacht Martine. "Het begon allemaal met een mobiliteitsenquête onder de werknemers

van het dienstenchequebedrijf Proprement DIT, waar ik werk. We vroegen hen naar de maatregelen die zij als prioritair beschouwen op dit gebied en ondervonden dat de fiets op de tweede plaats kwam. Daarom wilden we dit alternatief testen tijdens de mobiliteitsweek."

Hun initiatief ging niet onopgemerkt voorbij. De aanpak van de vakbondsdelegatie van 'Proprement DIT' en hun bewustmakingsvideo (beschikbaar op onze website) werden geprezen door de jury van de Mobiliteitsuitdaging 2019 en won de eerste prijs, een elektrische fiets. Er is geen twijfel over dat de werknemers er goed gebruik van zullen maken. Ze moeten nu enkel nog met hun werkgever afspreken om hun verplaatsingen op een verstandige en redelijke manier te organiseren om zo van de frisse wind te genieten dankzij hun fiets. ■

Sectorale onderhandelingen

Het einde komt stilaan in zicht. Opnieuw werden in diverse sectoren, waar de Algemene Centrale - ABVV de belangen van de werknemers verdedigt, akkoorden beklonken. Hier een overzicht van de belangrijkste punten. Gedetailleerde info op www.accg.be.

Bewaking
PC 317

- vanaf 1 januari 2020: verhoging van de lonen met 1,1%
- ecocheque van €200 voor 2019
- berekening van de premies voor zaterdag, zondag en feestdagen op de effectief gepresteerde looncategorie (voordien op SB)

Kappers, fitness en
schoonheidszorgen
PC 314

- vanaf 1 januari 2020: +€14,14/maand voor de voltijdsen voor de minimale en de reële lonen
- + 0,5% eindejaarspremie vanaf 2019
- ecocheque van €220 voor een voltijdse tewerkstelling gedurende de volledige referteperiode
- vanaf 2020: werknemers genieten herberekend anciënniteitsverlof

Schoonmaak en
ontsmetting
PC 121

- vanaf 1 januari 2020: brutoloonstijging van 1,1% (met compensatie voor 2019 via de eindejaarspremie)
- verlenging bestaande SWT-stelsels (brugpensioen) met een uitbreiding voor het systeem van landingsbanen
- tussenkomst ambulante kosten via het Fonds voor Bestaanszekerheid

De metaaldames: “Ieder doet zijn of haar deel, het kan niet anders”

Werken in de metaalsectoren is niet van de poes. Het is er vaak hard werken, ploegenarbeid komt veel voor en vele metaalbedrijven zijn mannenbastions. Wij vroegen naar de ervaringen van enkele vrouwelijke delegees in onze metaalbedrijven.

Toen **Sophie Maes**, delegee van ABVV-Metaal bij Volvo Cars Gent, acht jaar geleden aan de slag ging bij Volvo Cars, was dat best wel met een klein hartje. Het automobielbedrijf stond bekend als heus mannenbastion, een vat vol testosteron. Ze was ook de enige vrouw in haar team. Eerlijk is eerlijk: het kostte wat tijd en aanpassingsvermogen om te wennen aan haar positie in de groep. Ze leerde, zeg maar, haar mannetje - oh ironie - te staan in die mannenwereld en voelde zich er al snel geapprecieerd.

Ook **Steffi Boons**, een van onze afgevaardigden bij DAF, vertelt ons een gelijkaardig verhaal. “Het was wennen aan de soms ‘vettige klap’ van de mannen, ja. Intussen kijk ik daar niet meer van op (*lacht*).” Toen ze een decennium geleden bij de truckbouwer aan het werk ging, was het snel duidelijk dat ze geen voorkeursbehandeling hoefde te verwachten. Bij DAF werkten in hoofdzaak mannen en het werk is en was er best wel zwaar. “Ik had voorheen in een rusthuis gewerkt en was al wel wat gewoon qua zwaar fysiek werk, maar het was niet gemakkelijk, dat kan ik je vertellen.”

Het stigma van stoer mannenbedrijf heeft Volvo Cars inmiddels afgeschud, nu er beweging komt in het genderevenwicht in het personeelsbestand. Begin 2019 bestond het personeel er voor vijftien procent uit vrouwen en daar houdt de autobouwer klaarblijkelijk rekening mee. Voor het vrouwelijke personeel wordt sinds enkele jaren voorzien in werkkleding die speciaal is ontworpen voor vrouwen. “Dat maakt een groot verschil qua comfort”, aldus Sophie. De Gentse autobouwer denkt ook aan de jonge mama’s en heeft een aparte kolfruimte ingericht. Net zoals bij DAF overigens.

Sophie is zelf een jonge mama van een schoolgaande dochter. Of ze die zorgtaak vlot gecombineerd krijgt met haar job bij Volvo? Daarvoor zijn ze gelukkig met tweeën. “Voor ik mama werd, werkten mijn man en

ik in ploegen en dan nog wel in dezelfde shift. Na de komst van onze dochter was dat niet langer doenbaar, dus heb ik gesolliciteerd naar een functie in dagshift. Dat kwam beter uit met de uren van de kinderopvang.” Maar ook daar kwam verandering in en nu werken zowel Sophie als haar partner in ploegen, maar dan wel in de tegenovergestelde shift. “Zo is het voor ons werkbaar om ons dochtertje op te vangen en de huis-houdelijke taken gebolwerkt te krijgen.” Ze moeten er wel iets voor opofferen: als koppel zien Sophie en haar man elkaar niet tijdens de werkweek. “Ik heb wat ze noemen een ‘moderne’ man. Ieder doet zijn of haar deel, het kan niet anders. In het weekend poetsen we samen en doen we als gezin boodschappen.”

Haar kinderen zijn inmiddels 23 en 25 jaar oud, maar jaren geleden zag het leven er zo goed als identiek uit voor **Peggy Verhaegen**, delegee van ABVV-Metaal bij Commscope. “Je hebt een huis gekocht en dat moet afbetaald geraken, dus hebben mijn man en ik ook jarenlang in tegenovergestelde ploegen gewerkt. Zo was er altijd iemand thuis om voor de kinderen te zorgen. We zagen elkaar als koppel tien minuutjes op de werkvloer bij de shiftwissel. That’s it.”

Het leven zoals het is voor onze straffe metallo-madammen. ■

Sophie Maes

Steffi Boons

Peggy Verhaegen

ABVV BTB

Negatieve rente pensioenbrief metaal?

Voor arbeiders in de metaalverwerkende nijverheid wordt sinds 2000 een sectoraal aanvullend pensioen voorzien, met bijdragen van de werkgever. Sinds 2000 is er heel wat veranderd aan wetgeving, fiscaliteit, bijdragen en rendementen.

ABVV-Metaal heeft over de jaren heen een verhoging van de bijdragen aan dit fonds onderhandeld, gaande van 1% van het loon in 2000 tot 2,29% sinds 1 juli 2017. De opgebouwde pensioenreserves komen terecht in een individuele rekening bij het Pensioenfonds. Een overzicht van de pensioenrechten wordt jaarlijks per brief afgeleverd via een 'Pensioenoverzicht'.

Op het overzicht dat onze leden vorige maand ontvingen, staat voor het jaar 2018 een negatief financieel resultaat vermeld bij een deel van de pensioenreserve. Gelukkig voorziet de cao in een minimale rendementsgarantie bij opname van het pensioenbedrag.

Dit wil zeggen dat er sowieso bij opname van het pensioenplan 3,25% rente wordt berekend op stortingen tot en met 2008, en 1,75% voor stortingen tussen 2009 en 2018, los van wat de financiële markten doen. Deze verplichte rente wordt dus steeds voorzien.

Senioren hebben hun zeg binnen ABVV-Metaal

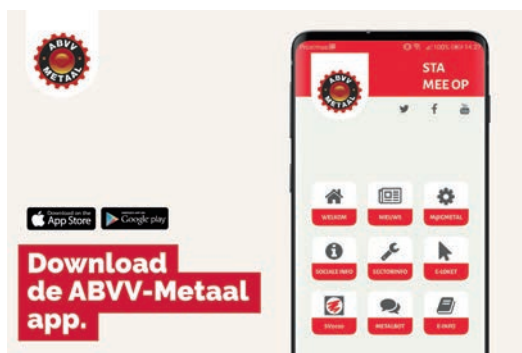
Afgelopen maand verzamelden de ABVV-Metaal-senioren in ons vormingscentrum 'Bremberg' voor hun jaarlijkse tweedaagse. Op het programma stonden een presentatie van Nils Vandeweghe (directeur Vlaamse Ouderenraad) over het belang van ouderenparticipatie en een toelichting door Meryame Kitir (fractieleider sp.a) over de politieke actualiteit.

Er werden ook verbeteringen aangebracht in de vertegenwoordiging van onze senioren in de structuren van ABVV-Metaal. Zo werd onder meer het aantal mandaten in de syndicale raad opgetrokken van één naar twee per provincie.

Zoals onze algemene secretaris Marc Lenders stelt: "Gepensioneerden en SWT'ers vormen 17 procent van het ledenaantal van ABVV-Metaal. Een gegarandeerde vertegenwoordiging van de senioren op alle niveaus van onze organisatie is dus belangrijk, zowel in de gewestelijke en provinciale besturen als in de syndicale raad en in het congres." ■

Arbeider in de elektrotechnische sector? Check je eindejaarspremie online

Arbeiders uit de elektrotechnische sector (PsC 149.01) kunnen het bedrag van hun eindejaarspremie online checken via hun persoonlijk dossier bij Volta (My FBZ). Wie nog niet geregistreerd is, kan dit doen aan de hand van het rijksregisternummer en polisnummer of via eID. De papieren fiche werd op 7 november 2019 verstuurd. De eerste betalingen zijn voorzien op 11 december.

My FBZ?

Met My FBZ kun je als arbeider uit de sector al je betalingen opvolgen (ziekte, tijdelijke werkloosheid, eindejaarspremie ...), fiscale fiches of al ingevulde formulieren voor diverse aanvullende vergoedingen downloaden. Een aanrader.

My Volta?

Naast My FBZ kun je ook registreren bij My Volta. Daar kun je je inschrijven voor opleidingen en infoavonden, attesten en certificaten uploaden, technische artikels raadplegen en je opleidingscurriculum bekijken en aanpassen. Surf naar www.volta-org.be.

“Ik moet ook plassen”

Dat was de uitspraak van Else Martens, BTB-militant en buschauffeur bij een pachter van De Lijn. Ze beklagde zich er op een vakbondsvergadering over dat er vaak geen toiletten zijn en dat ze dan maar ‘in de bosjes’ moet gaan. Dat is voor een vrouw nog minder vanzelfsprekend dan voor een man.

Kan je je voorstellen dat er vandaag nog heel wat transportarbeiders zijn die niet tijdig kunnen plassen omdat de sanitaire voorzieningen ontbreken of omdat ze geen pauze kunnen nemen? Dit is voor veel buschauffeurs het geval. Chauffeurs krijgen vaak te weinig tijd voor hun trajecten, waardoor ze hun (plas)pauze in rook zien opgaan. Als ze dan toch de tijd krijgen, dan moeten ze hun behoefte in een ‘noodtoilet’ doen. In veel gevallen ontbreekt zelfs dit ‘noodtoilet’.

Het probleem beperkt zich niet tot buschauffeurs. Truckers en koeriers ervaren hetzelfde probleem. Uit de acht BTB-zwartboeken blijkt dat er te weinig parkeerplaatsen zijn, dat ze onveilig en oncomfortabel zijn. Ofwel zijn er geen sanitaire voorzieningen, ofwel zijn deze in slechte staat, ofwel zijn ze betalend. Bovendien betekent een lange rustpauze op de parking van een bedrijf waar truckers moeten laden

of lossen, zeker niet dat ze daar ook gebruik mogen maken van de sanitaire installaties.

Wereld Toiletdag op 19 november

Onze internationale koepelorganisatie, de International Transportworkers’ Federation (ITF), bevroeg haar leden over de kwestie. De resultaten waren ronduit schokkend. Menstruerende vrouwen die tijd noch voorzieningen kregen om zich te verzorgen, toiletten waar je nog geen hond op krijgt ...

BTB voert al langer actie voor betere sanitaire voorzieningen voor transportarbeiders. Wij steunen de wereldwijde ITF-campagne om aandacht te vragen voor dit basisrecht: op tijd en in hygiënische omstandigheden naar het toilet kunnen. Hierover zou zelfs geen discussie mogen zijn.

Wij moedigen regeringen en werkgevers aan tot meer inspanningen op dit vlak. We vragen investeringen in comfortabele en propere sanitaire installaties zoals wc’s en douches op snelwegparkings, transport hubs ... ITF zal dit aankaarten bij onder andere de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO).

Werk aan de winkel in eigen land

De zwartboeken van BTB tonen aan dat er nog behoorlijk wat werk aan de winkel is, ook in eigen land. Regeringen moeten dringend een tandje bijsteken om voldoende, veilige en comfortabele parkings uit te bouwen. De heren Bellot en Henry, en de dames Peeters en Van den Brandt – allen ministers verantwoordelijk voor transport – hebben nog veel werk voor de boeg. Het mobiliteits- en transportbeleid verdient ook hier dringend coördinatie.

Ook De Lijn en TEC moeten een tandje bijsteken. De chauffeurs die in hun opdracht voor privépartners rijden kunnen vaak de (schaarse) toiletten nog steeds niet gebruiken. De trajecten die ze rijden zijn te kort berekend, zodat de pauze vaak wegvalt. Tijd om in te grijpen dus.

Omdat iedereen nu eenmaal moet plassen en recht heeft op een (plas)pauze in hygiënische omstandigheden.

Frank Moreels
Voorzitter BTB

World Toilet Day?

'World Toilet Day' is oorspronkelijk geen Belgisch initiatief. De problematiek van het gebrek aan sanitaire faciliteiten of het gebrek aan tijd om een sanitaire pauze te nemen bestaat al jaren en stelt zich op wereldvlak nog schrijnender.

Hieronder ter illustratie enkele foto's van acties die vorig jaar in andere landen plaatsvonden. Ook op ons BTB-congres hebben we vorig jaar World Toilet Day in de kijker gezet.

Groot-Brittannië

Nepal

Singapore

➔ Voor meer info over de wereldwijde initiatieven surf je naar www.itfglobal.org > Campaigns & Solidarity

Fight for €14

Solidair met fastfoodwerkers

Op dinsdag 12 november 2019 kwamen wij samen op het Albertinaplein te Brussel in het teken van de wereldwijde actiedag 'Fight for €15'.

In 2012 kwamen de werknemers van de fastfoodsector spontaan op straat in New York City en in een mum van tijd werd de actie opgepikt door de Amerikaanse vakbonden. Deze beweging groeide onder de vleugels van UIF/UITA uit tot een wereldwijde campagne. Ondertussen werden al meerdere overwinningen geboekt. Het minimumloon van 15 dollar voor de Amerikaanse fastfoodketens werd in meerdere staten ingevoerd, maar nog lang niet overal. Ook niet in België. Horval ondersteunt deze actie al sedert het begin en strijdt voor een minimumloon van 14 euro bruto per uur voor alle werknemers via de campagne 'Fight for €14'. Daarvoor blijven we strijden.

Een voltijdse job is geen garantie meer tegen armoede. Studies wijzen uit dat je in België met een voltijdse baan een minimumloon van 14 euro nodig hebt om je rekeningen te betalen.

Voor een sterker EFFAT

Begin november vond het vijfjaarlijks congres van de Europese voedingsvakbond (EFFAT) plaats in Zagreb, Kroatië. Een Horval-delegatie was bij de 350 aanwezigen. Wij bogen ons over globalisering, digitalisering, de migratiecrisis, klimaatverandering, groeiende ongelijkheid... Dit zijn kwesties die alle Europeanen aanbelangen. Met alle besparingsmaatregelen heeft Europa de inwoners in de steek gelaten. EFFAT toont dat vakbonden geen ouderwetse instellingen zijn op Europees niveau. Wij blijven de komende jaren de werknemers organiseren, wij zullen mee vechten en wij zullen winnen.

Aan de zijde van de nieuw verkozen algemeen secretaris Kristjan Bragason werd Sophie Serrurier (secretaris ABVV Horval West-Vlaanderen) verkozen als vicevoorzitter van de commissie Voedingsniveaue en Silvie Mariën (ABVV Horval federaal) als voorzitter van de commissie Transnationale Ondernemingen.

Marie Jeanne Kombo, onze projectcoördinator uit Ivoorkust, en Rodney Talboom (ABVV Horval

Antwerpen) getuigden over de strijd van Horval tegen kinderarbeid en voor een menswaardig minimumloon onder de noemer 'Fight for €14'.

Wij namen afscheid van Harald Wiedenhofer, die EFFAT 26 jaar lang heeft geleid. Zijn werk zal niet verloren gaan. De zaadjes zijn geplant om EFFAT te versterken.

#StrongerEFFAT

Protocolakkoord Handel in Voedingswaren

Onze strijdbaarheid heeft vruchten afgeworpen

Na zeven maanden van sectoronderhandelingen werd het ondraaglijk dat de werkgevers elke vorm van bedrijfsonderhandelingen bleven weigeren.

Het was nochtans goed begonnen. De stijging van de barema's en de lonen met 1,1 procent, de verbeteringen van de tussenkomst voor de kinderopvang en de vervoerskosten werden snel verkregen. Maar de onderhandelingen liepen in het slop door een grote syndicale eis: "op bedrijfsniveau wordt er gesproken over problemen waarmee de werknemers van het bedrijf worden geconfronteerd." Het patronaat stelde zijn veto tegen de verhoging van de eindeloopbaandagen, de kwestie van werkbaar werk en de verhoging van het bedrag van de éénmalige premie.

Er was een stakingsaanzegging nodig om de situatie terug op de rails te krijgen. Resultaat:

- De éénmalige premie wordt opgetrokken van 70 euro naar 234 euro bruto voor de voltijdse werknemers (pro rata voor de deeltijdsen); bepaalde aspecten van deze premie kunnen gewijzigd worden op bedrijfsniveau.
- Een dag verlof vanaf 57 jaar (situatie blijft onveranderd voor de 58-plussers: drie dagen; vijf dagen voor de 60-plussers).
- Oprichting van een werkgroep rond werkbaar werk op bedrijfsniveau. Daarin worden volgende problemen aangekaart: ergonomie, werklast, veiligheid op het werk en een werkgelegenheidsplan. Dit moet allemaal uitmonden in een bedrijfs-cao.

ABVV Horval zegt steeds: we laten niets vallen. Onze strijdbaarheid heeft haar vruchten afgeworpen.

Bedankt aan onze delegees voor hun actieve steun tijdens deze onderhandelingen.

Horeca (PC302) sectorakkoord 2019-2020

Na lange discussies, en nadat ABVV Horval gedreigd had om de onderhandelingen te stoppen, zijn de sociale partners eindelijk tot een akkoord gekomen dat op 30 oktober in het paritair comité werd ondertekend.

Koopkracht

0,93% verhoging van de minimum- en effectieve brutolonen met ingang van 1 oktober 2019.

Vervoerskosten

Verhoging fietsvergoeding naar €0,24/kilometer vanaf 1 oktober 2019.

Vorming

Werknemers zullen recht hebben op twee dagen vorming per jaar (gemiddeld per voltijds equivalent).

Sectoraal aanvullend pensioen

Het sectoraal aanvullend pensioen wordt opgetrokken tot 1,10% (0,10% verhoging) vanaf 1 januari 2020.

Verlenging cao's

Cao's rond SWT, tijdskrediet, economische werkloosheid, risicogroepen worden verlengd.

De hartslag van de toekomst

Een bladzijde wordt omgeslagen, een nieuwe wordt geschreven

Erwin De Deyn zwaait af als BBTK-voorzitter en Myriam Delmée volgt hem op. Een gesprek.

Op 21 en 22 november hield de BBTK zijn 19de statutair congres. Een congres is altijd een belangrijk moment in het syndicaal leven. De militanten komen bijeen om terug te blikken op het geleverde werk van de voorbije jaren maar ook om samen de krachtlijnen voor de toekomst uit te tekenen. Het gaat deze keer om een heel bijzonder congres want het vormt het eindpunt van dertien jaar voorzitterschap van huidig voorzitter Erwin De Deyn. Hij wordt opgevolgd door Myriam Delmée die tijdens die hele periode jaar lang als ondervoorzitter aan zijn zijde stond. Het is de allereerste keer in de geschiedenis van een werknemerscentrale binnen het ABVV dat een vrouw verkozen wordt op de hoogste positie van de vakbondshierarchie. Alvorens de fakkel wordt overgedragen, verzamelden we de indrukken van beide betrokkenen. Een bladzijde van de BBTK wordt omgeslagen, een nieuwe wordt geschreven, met op de achtergrond steeds de waarden die ons zo dierbaar zijn en die onze identiteit vormen: solidariteit, militantisme en sociale vooruitgang voor iedereen.

Myriam, je bereidt je volop voor om de taak van voorzitter op te nemen. Dat is een primeur voor een vrouw binnen het ABVV. Hoe zie je dat?

Myriam Delmée: "Een vrouw aan het hoofd van een vakorganisatie zou geen uitzonderlijk gegeven mogen zijn. Het is maar normaal want vrouwen maken méér dan de helft van de bevolking uit. De BBTK is altijd

al een uitgesproken vrouwelijke vakbond geweest en de pariteit in de instanties is de laatste jaren alsmear verbeterd. Binnenkort zal de helft van het federaal secretariaat en zowat 40 procent van het federaal uitvoerend comité uit vrouwen bestaan. Het kán dus en het werkt. Het is van het grootste belang dat er verder gestreden wordt om vrouwen hun juiste plaats binnen onze organisatie en in de samenleving te geven. We hebben in dit land nu een vrouwelijke premier, een tweede keuze omdat geen enkele man zo'n tijdelijke baan vol risico wilde opnemen. En dat wordt dan voorgesteld als vooruitgang. In alle lagen van de samenleving maar ook op politiek en syndicaal vlak is het na de grote woorden nu tijd voor daden."

Erwin De Deyn: "Het is duidelijk dat er met een vrouw aan het hoofd één en ander zal veranderen. Dat is niet meer dan logisch én ik durf zelfs zeggen dat het ook anders moet."

Vertel eens wat meer over jouw syndicaal parcours. Hoe komt een industrieel ingenieur aan het hoofd van een vakorganisatie?

EDD: "Ik was de jongste van zeven kinderen. Mijn moeder was huisvrouw en mijn vader bouwvakwerker. Toch heb ik nooit mogen klagen. Mijn ouders, broers en zussen hebben ervoor gezorgd dat ik nooit echte armoede heb gekend. Dankzij hen heb ik het besef meegekregen dat je tevreden moet zijn met wat je hebt en moet appreciëren wat er bijkomt, ook als het niet meteen aan al je verwachtingen voldoet. ▶

▷ En dat je niets voor niets krijgt en er dus moet voor werken en vechten.”

“Werken voor een beter bestaan heb ik snel vertaald in politieke en syndicale actie. Mijn vader sloot mij al op 16-jarige leeftijd aan bij het ABVV en ik werd snel actief bij de Jongsocialisten. Als enige uit mijn gezin heb ik de kans gekregen om verder te studeren. Bij mijn eerste werkgever, Test Aankoop, richtte ik de vakbondsafvaardiging op. In mijn ogen was de consument die wij verdedigden, ook een werknemer of uitkeringsgerechtigde. De directie zag het niet per se zo (lacht). In 1979 maakte ik de overstap naar de vormingsdienst van de BBTK, wat ik me nooit betreurd heb. De rest is, zoals ze zeggen, geschiedenis.”

Myriam, jij begon 23 jaar geleden bij de BBTK als juriste in de afdeling van Bergen. Daarna klom je gestaag op in de vakbondshiërarchie.

Wie heeft je tijdens jouw carrière geïnspireerd?

MD: “In sprookjes duiken vaak feeën op. Ik heb er zo drie ontmoet die samen aan mijn syndicale wieg stonden. Ze heten Danielle, Ginette en Régine. Ze bekleedden toen de functie van gewestelijk secretaris in Wallonië. Deze drie sterke vrouwen hebben mij opgevangen, ondersteund, vertrouwen gegeven en blijvend geïnspireerd in al mijn beslissingen. Christian Roland, BBTK-voorzitter vóór Erwin, is voor mij van heel groot belang geweest en is dat nog altijd. Een echte mentor. Hij heeft mij hartelijk onthaald op BBTK Federaal, mij vertrouwen geschonken, mij bijgestaan en de waarden die hem zo dierbaar zijn met mij gedeeld. De manier waarop hij zijn loopbaan en zijn energie aan de BBTK heeft gewijd, zijn een voorbeeld van hoe het kan en moet.”

Je werkte ook dertien jaar als ondervoorzitter aan de zijde van Erwin De Deyn. Na een loopbaan van 40 jaar staat hij op het punt om af te zwaaien.

MD: “Erwin heeft ook uitgebreid zijn stempel op de BBTK gedrukt. Ik dank hem voor zijn voorzitterschap dat hij al die jaren vastberaden heeft uitgevoerd. Zich in alle dossiers inwerken, aan de slag gaan met een vooruitziende visie, altijd een stapje vóór hebben... Dat is wat hem al die jaren getypeerd heeft. Als voorzitter wou hij te allen tijde de BBTK vooruithelpen met behoud van een sterke federale eenheid. Investeren in informatica en digitalisering, de communicatie weer in handen nemen en intern een solide groep communicatiemedewerkers uitbouwen, daar heeft hij ook een erezaak van gemaakt. Aan de zijde van Erwin mogen werken, was in vele opzichten erg verrijkend. Om het bewust te houden bij één specifiek aspect van zijn persoonlijkheid waar ik hem vaak om bewonderd en zelfs benijd heb: hoe koelbloedig hij kon blijven, in welke omstandigheden ook, en daarbij nooit zijn doel uit het oog verloor.”

EDD: “Toen ik in 2006 werd verkozen als voorzitter heb ik mijn maidenspeech afgesloten met de boodschap dat ik fier ben om voorzitter te mogen zijn van de BBTK. Dat ben ik nog steeds. Ik heb naar best vermogen, gesteund door onze militanten en secretarissen, personeel in de afdelingen en op BBTK Federaal, de belangen van onze vakbond verdedigd zowel binnen het ABVV als ten aanzien van werkgevers en regeringen. We zijn er ook in geslaagd om de federale eenheid van de BBTK te bewaren. De BBTK heeft altijd zijn verantwoordelijkheid opgenomen en het voortouw genomen waar het kon. Zo hebben we in 2018 een historisch akkoord afgesloten met de Algemene Centrale. Door dit akkoord worden de werknemers van 47 sectoren waarvoor de BBTK en de AC bevoegd zijn, ongeacht hun statuut, vertegenwoordigd door de BBTK of de AC. Het belang daarvan is niet te onderschatten. Dit was zonder twijfel de belangrijkste gebeurtenis van de laatste jaren van mijn voorzitterschap.”

▷ **Hoe kijk jij naar de wereld vandaag?**

EDD: "Ik ben geen doemdenker. Het staat vast dat de grote uitdagingen te maken hebben met onze sociale toekomst, het klimaat, migratie en ook de impact van technologie op onze wereld. Die thema's zijn bovendien onlosmakelijk met elkaar verbonden. Daarom blijft de strijd tegen sociale ongelijkheid zo belangrijk. Deze uitdagingen zijn niet alleen op nationaal niveau op te lossen. Daarom moet vakbondswerk ook Europees en internationaal zijn. Ik geloof ook in technologie die in dienst van de vooruitgang van de mensheid en dus de werknemers kan en moet staan. Dit impliceert duidelijke politiek-maatschappelijke keuzes."

De slogan van dit congres (die ook gebruikt zal worden in het kader van de campagne voor de sociale verkiezingen) is 'De hartslag van de toekomst'. Verankerd zitten in het leven van de werknemers, in wat hen bezighoudt en in hun toekomst, is dat de boodschap van de BBTK voor de komende jaren?

MD: "In het kader van ons congres hebben we ons uitvoerig afgevraagd welk soort samenleving wij morgen willen uitbouwen. Volgens sommigen wordt de generatie van onze kinderen mogelijk de eerste die het minder goed zal hebben dan wij. Er moet dringend een ruk naar links komen om die achteruitgang te stoppen. We weten wel dat we in een moeilijke context verkeren: deregulering, opkomst van (extreem) rechts in Europa, opduikend nationalisme, mensen plooiën op zichzelf terug, groeiende ongelijkheid met rijken die alsmaar rijker worden en maar al te graag het door hen gekoesterde conservatisme in stand houden, ongerustheid door klimaatverandering... Er zijn heel wat uitdagingen maar we moeten samen blijven strijden voor een meer rechtvaardige en solidaire samenleving, waar iedereen zijn plaats heeft en waar iedereen, op eender welk moment, een waardig leven met gelijke kansen kan leiden. De BBTK wil als stuwende kracht vandaag handelen voor een betere toekomst voor iedereen. De militanten en iedereen binnen onze vakorganisatie op alle niveaus staan vandaag en morgen aan de zijde van de werknemers, de hartslag van de toekomst."

Erwin, heb je een boodschap voor de nieuwe ploeg?

EDD: "Het is niet aan mij om boodschappen of lessen mee te geven. Het congres zal dit wel doen. Ik wens Myriam, de nieuwe voorzitter, Jan-Piet, de nieuwe ondervoorzitter en het ganse nieuw verkozen federaal secretariaat, alle succes. Ik ben ervan overtuigd dat zij de juiste keuze zijn voor de BBTK en het ABVV." ■

Erwin De Deyn

Hij is de jongste uit een gezin met zeven kinderen en de enige uit het gezin die de kans heeft gekregen om verder te studeren. Hij heeft die kans niet laten liggen. Deze achtergrond ligt ook aan de basis van zijn maatschappelijk engagement en zijn gehechtheid aan socialistische waarden.

Hij werd industrieel ingenieur elektronica en begon zijn loopbaan bij Test Aankoop, waar hij zich ook liet opmerken als militant syndicalist. Erwin studeerde als werkstudent politieke wetenschappen aan de VUB en maakte in 1979 de overstap naar de vormingsdienst van de BBTK. Dertien jaar later, in 1992, werd hij verkozen als federaal secretaris verantwoordelijk voor de handelssector, het ANPCB, de logistiek en andere dienstensectoren. In 2004 werd hij ondervoorzitter en vanaf 2006 tot aan zijn pensioen in 2019 was hij voorzitter.

Erwin heeft altijd geloofd in een sterk federaal ABVV met sterke centrales en intergewestelijken en hechtte veel belang aan de interne samenhang van de BBTK. Naast zijn vaak hectische agenda vond Erwin het belangrijk voldoende tijd met zijn familie door te brengen. Hij is daarnaast ook een echte wieliefanaat en nam ook elk jaar met de BBTK-wielerploeg deel aan de 1000 kilometer tegen kanker.

Myriam Delmée

Ze is afkomstig uit de streek van Bergen en haalde een licentiaatsdiploma Rechten en Sociaal Recht (ULB). Zoals ze zelf zegt, had ze geen feitelijke wortels in de vakbondswereld, maar haar hart klopte wel overtuigd links. Ze had altijd al een groot gevoel voor sociale rechtvaardigheid en kwam graag voor anderen op. De vakbondsstrijd is intussen de rode draad doorheen haar verhaal.

Als getalenteerde vrouw en warme moeder is ze gestaag binnen de vakbond opgeklimmen. Myriam Delmée is zeer vastberaden en staat gekend voor haar dynamische ingesteldheid, maar ook tegenover werkgevers of politici neemt ze geen blad voor de mond.

Ze begon haar loopbaan in 1996 als medewerkster op de juridische dienst van de gewestelijke BBTK-afdeling van Bergen. In 2000 werd ze juridisch adviseur bij de BBTK Federaal en later federaal secretaris bevoegd voor enkele paritaire comités van de handel, financiën en diverse diensten. In 2006 werd ze ondervoorzitter van de organisatie en bleef ze tegelijk verantwoordelijk voor de handelssector (winkelketens en grootwarenhuizen - PC 202, 311 en 312, zelfstandige kleinhandel - PC 201 - en middelgrote voedingsbedrijven - PC 202). In 2019 werd ze verkozen tot voorzitter van de BBTK.

*Jouw vakbond
informeert & helpt*

pensioen in zicht?

Heb je vragen over jouw

- » ouderdomspensioen?
- » overlevingspensioen?
- » deeltijds pensioen?
- » pensioenberekening?

KOM LANGS BIJ HET ABVV OF MAAK EEN AFSPRAAK

ANTWERPEN

ABVV - Juridische dienst - Ommeganckstraat 53 – 2018 Antwerpen

Elke werkdag van 8.30u tot 12.30u. Op vrijdag tot 12u. Avondopening op maandag van 16u tot 18.30u.

Afspraak jurdi.antwerpen@abvv.be - 03 220 67 00 - www.abvv-regio-antwerpen.be

MOL - HERENTALS - GEEL

ABVV - adviespunten - zie adressen op www.abvvmechelenkempen.be

MECHELEN EN TURNHOUT

ABVV - adviespunten

Enkel op afspraak: mechelenkempen@abvv.be - Mechelen: 015 29 90 66 - Turnhout: 014 400 311

ABVV

Big Pharma: hoe breken we hun macht?

Iedereen kent Pia, de baby die een levensreddend spuitje kreeg van 1,9 miljoen euro. De ouders moesten een inzamelactie op poten zetten om het bedrag bijeen te krijgen. Hoe komt het dat de prijs van medicijnen zo hoog kan zijn? Hoe ontstaan nieuwe medicijnen en hoe wordt hun prijs bepaald? Welke rol kan de minister van volksgezondheid spelen? Alain Bourda van de Socialistische Mutualiteit geeft een antwoord. Ri De Ridder, ex-topman RIZIV, vult aan hoe we medicijnen betaalbaar maken én houden.

- Dinsdag 3 december om 14u
- Polyvalente zaal, Ommeganckstraat 53, 2018 Antwerpen
- Gratis toegang
- **Gratis drankje voor alle aanwezigen**
- Info en inschrijvingen: ABVV, Ommeganckstraat 35, 2018 Antwerpen, adviespunt (1ste verdieping), 03 220 66 13, adviespunt.antwerpen@abvv.be

Vakantiegeld en werkloosheidsuitkering

Ben je sinds dit jaar volledig werkloos en nam je nog geen vakantiedagen op? Dan loop je het risico in december minder uitkering te krijgen.

Je hebt vorig jaar gewerkt maar je werd inmiddels ontslagen? Bij je ontslag kreeg je vakantiegeld uitbetaald of je ontving dit via een vakantiekas. Blijf je sindsdien volledig werkloos, dan betaalt de RVA je in 2019 geen uitkering voor de dagen waarvoor je vakantiegeld kreeg.

Neem je deze vakantiedagen niet op voor december 2019 dan zullen ze automatisch in mindering gebracht

worden. Je werkloosheidsuitkering van de maand december 2019 zal dan lager zijn.

Wat kan je doen?

Je wilt niet dat alle vakantiedagen in december verrekend worden. Dan kan je jouw vakantiedagen nog spreiden over november en december. Duid de volgende maand op je controlekaart een aantal vakantiedagen aan. Dat doe je door een 'V' te plaatsen op de door jou gekozen dagen. Voor die dagen krijg je dan geen uitkering.

Wil je weten hoeveel verlofdagen je nog moet opnemen, dan kun je dit rustig thuis bekijken op 'Mijn ABVV' via www.abvv.be. Je kunt natuurlijk ook steeds terecht in je ABVV-kantoor voor meer informatie.

Agenda

27 november - 13.30u

Ontdek je droomjob

3-daagse workshop (tot 4/12)

ABVV, Ommeganckstraat 53, 2018 Antwerpen
 Inschrijven: 03 220 66 13 - adviespunt.antwerpen@abvv.be

25 november - 19.30u

Film 'En guerre'

1.100 werknemers leggen zich niet neer bij de sluiting van hun fabriek.

Filmhuis Klappei, Klappeistraat 2,
 2060 Antwerpen

Inschrijven: 03 220 66 13 - adviespunt.antwerpen@abvv.be

28 november - 13.30u

Werken met de VDAB-tools

Info- & doe-sessie voor werkzoekenden

ABVV, Ommeganckstraat 53, 2018 Antwerpen
 Inschrijven: 03 220 66 13 - adviespunt.antwerpen@abvv.be

30 november - 9.30u en 11.45u

BTB-Kinderfeest 2019

Film 'Frozen 2'

Kinepolis, Groenendaallaan 394,
 2030 Antwerpen

Toegangskarten afhalen tussen 18 en 29 november op de respectievelijke secretariaten

BTB, Paardenmarkt 66, 2000 Antwerpen

3 december om 14u

Big Pharma. Hoe breken we hun macht?

Roodshow met Alain Bourda (NVSM) en

Ri De Ridder (ex-RIZIV)

ABVV, Ommeganckstraat 53, 2018 Antwerpen
 Inschrijven: 03 220 66 13 - adviespunt.antwerpen@abvv.be

4 december - 13.30u

info Pensioen

Infosessie voor werkzoekenden

ABVV, Ommeganckstraat 53, 2018 Antwerpen
 Inschrijven: 03 220 66 13
 werklozenwerking.antwerpen@abvv.be

6 december - 9.30u

Vergadering Werklozencomité

ABVV, Ommeganckstraat 53, 2018 Antwerpen
 inschrijven: 03 220 67 20
 werklozenwerking.antwerpen@abvv.be

9 december - 9u

Start sollicitatietraining

Meerdaagse cursus voor werkzoekenden

(tot 19/12)

ABVV, Ommeganckstraat 53, 2018 Antwerpen
 Inschrijven: 03 220 66 13
 werklozenwerking.antwerpen@abvv.be

12 december - 13.30u

Werken met de VDAB-tools

Info- & doe-sessie voor werkzoekenden

ABVV, Ommeganckstraat 53, 2018 Antwerpen
 Inschrijven: 03 220 66 13
 adviespunt.antwerpen@abvv.be

25 december

ABVV-kantoren gesloten

1 januari

ABVV-kantoren gesloten

6 januari - 13.30u

Basisinfo voor werklozen

Infosessie voor werkzoekenden

ABVV, Ommeganckstraat 53, 2018 Antwerpen
 Inschrijven: 03 220 66 13
 werklozenwerking.antwerpen@abvv.be

9 januari - 13.30u

Werken met de VDAB-tools

Info- & doe-sessie voor werkzoekenden

ABVV, Ommeganckstraat 53, 2018 Antwerpen
 Inschrijven: 03 220 66 13
 adviespunt.antwerpen@abvv.be

15 januari - 9u

Start cursus PC Start

Meerdaagse cursus voor werkzoekenden

(tot 14/2)

ABVV, Ommeganckstraat 53, 2018 Antwerpen
 Inschrijven: 03 220 66 13
 werklozenwerking.antwerpen@abvv.be

16 januari - 15u

Een blik achter de schermen bij de loge

Een gratis bezoek met Linx+

aan een logetempel in Antwerpen

Reyndersstraat 43, 2000 Antwerpen
 Inschrijven: 03 220 67 21
 adviespunt.antwerpen@abvv.be

24 januari - 13.30u

Nieuwjaarsfeest ABVV Senioren 2020

Met optredens van Laura Lynn, Gene Thomas, Thomas Julian en Showballet Showcase
 Feestzaal BTB, Paardenmarkt 66,
 2000 Antwerpen
 Inschrijven: 03 220 67 21
 adviespunt.antwerpen@abvv.be

Meer info?

www.abvv-regio-antwerpen.be
www.abvvmechelenkempen.be
 Volg ABVV-regio Antwerpen en
 ABVV Mechelen-Kempen op

Made in Leuven en omstreken

Of je nu op zoek bent naar een mooi juweel, wenskaarten, een origineel kunstwerk, iets lekkers, kledij voor de allerkleinsten of iets voor je interieur: de feestelijke pop-up van People Made heeft het allemaal. Elk product is regionaal geproduceerd. Voor ieders budget staan er originele producten klaar in een hip, creatief kader van gerecupereerd materiaal. Het enige wat jou dus nog te doen staat, is beslissen wie dit jaar welk cadeautje krijgt tijdens de feestdagen.

Kerstpop-up waar iedereen blij van wordt

De producten zijn uniek, het verhaal van de maker nog unieker: elk product werd handgemaakt door de mensen uit een van de 34 deelnemende organisaties van People Made. In de pop-up vind je lokale producten afkomstig uit het sociale economie circuit. We streven ernaar om met kwaliteitsvolle producten zowel rendabel, sociaal verantwoord als duurzaam te zijn.

Ook het winkelbeheer en de bediening laat People made over aan de makers: een voorzichtige stap naar re-integratie en een fijne erkenning voor al het geleverde werk.

- Open van 30 november tot 28 december 2019, maandag tot zaterdag van 10 tot 18 uur
- Bondgenotenlaan 4, 3000 Leuven
- Prijzen voor ieders budget: van €0,50 tot €85 ■

Elektronisch stempelen: download de 'ec3'-app

Snel, eenvoudig en veilig

Je kan je blauwe controlekaart al een tijdje online invullen met de elektronische kaartlezer. Dankzij de nieuwe app 'eC3' kan het nu nog eenvoudiger en sneller via je smartphone.

Snelle aangifte

Via de app kan je ons laten weten welke dagen in aanmerking komen voor je werkloosheidsuitkering. Wij berekenen op het einde van de maand op basis van deze gegevens je uitkering. De eC3-app is zowel beschikbaar voor Android als voor Apple.

Veilig en eenvoudig

De toegang tot de app is uiteraard beveiligd. Aanmelden kan op verschillende manieren, maar de eenvoudigste manier verloopt via de digitale ID-app ITSME. Wil je graag meer info over online stempelen? Neem dan een kijkje op www.abvv.be/stempelkaart. Je vindt er ook een handig instructiefilmpje.

Agenda

LIMBURG

'T CABALJON

29 november

Kaartwedstrijd Kwajongen

- Kaartwedstijd met geldprijzen en tombolaprijzen
- Zaal Lentedreef, Houthalen-Oost om 19.30u
- Kaarten: €5/stuk, verkrijgbaar bij onze bestuursleden Guido Bulen (0479 21 60 43), Ivo Swinnen (0491 73 96 81) of Mathy Petrakis (0475 70 16 02)

LINX+ ZUTENDAAL

I.S.M. LINX+ DIEPENBEEK

1 december

Station As, Nationaal Park in een Notendop

- Verkenning Nationaal Park en de historiek van het oudste station van Limburg
- Samenkomst aan de ingang van het bezoekersonthaal, Toegangspoort Station As, Stationsstraat 124, As. Vertrek om 14u, einde om 16u
- €2/persoon of €5/gezin
- Info bij Johnny Frans (jfrans@abvvmetaal.be) of Michel Wolfs (michelwolfs2@gmail.com)

Agenda

CARPE DIEM

1 december

Sint-Barbara: Wereldkeuken Genk

- Lunch in de Wereldkeuken Genk n.a.v. de feestdag Sint-Barbara (patrones van de mijnwerkers)
- All-you-can-eat concept in buffetvorm (koude en warme gerechten inbegrepen) voor €35/persoon
- Afspraak om 12u in de Zaveldriesstraat 17, Genk, einde om 14.30u
- Info en inschrijven: wasil.tokarek@gmail.com op 011 52 35 36 (liefst na 18u)

CARPE DIEM

6 december

Marcienne en de kerstmarkt

- Bezoek aan de breifabriek Marcienne met aansluitend een kerstmodeshow met koffie en gebak en afsluitend een bezoek aan de kerstmarkt in Oberhausen
- Afspraak om 9u aan Parking Limburghal in Genk, einde om 19.30u
- €25/persoon.
- Info en inschrijven: wasil.tokarek@gmail.com op 011 52 35 36 (liefst na 18u)

'T CABALJON I.S.M. CAFÉ CENTRUM BIJ BEN

14 december

Lindeland

- Gezelligheid en een leuke kerstsfeer, flaneren langs verschillende toffe standjes met bezoek aan de Kerstman en zijn elfjes
- van 17u tot 23u
- Info en inschrijving standhouders bij Ivo Swinnen (ivoswinnen1964@hotmail.com of 0491 73 96 81)

LIMBURGSE OLDIES VRIENDEN

- Liefhebber van Blues, Rock & Roll, Doowop, Rockabilly, Bebop... kortom Engelstalige muziek van 1955 tot 1965. Kom langs en maak kennis met onze groep
- Samenkomst in Carré Brasserie Feestzaal Genk, Rozenkranslaan 37 op regelmatige tijdstippen en telkens om 20u
- Voor de juiste datums, graag een mailtje naar Benny Peerlings (benny.peerlings@gmail.com) of Manuel Eerdeken (manuel.eerdeken@pandora.be)

VLAAMS-BRABANT

WERKEN MET ONLINE VDAB TOOLS

- Diest, ABVV Algemene Centrale, Paanhuisstraat 3:
2 december, van 9.30 tot 12u
- Vilvoorde, ABVV, Mechelsestraat 6:
2 december van 9.30 tot 12u
- Leuven, ABVV, Maria-Theresiastraat 119:
16 december, van 9.30 tot 12u
- Tijdens deze opleiding leer jij: de weg vinden op de website van VDAB en in 'Mijn Loopbaan', wat VDAB van je verwacht m.b.t. de opvolging en beheer van je online dossier, dat online tools je zoektocht naar werk kunnen vergemakkelijken (online vacatures, e-coaching, vlot solliciteren...) en hoe je online dossier 'Mijn Loopbaan' gelinkt is aan jouw VDAB-begeleiding. Welkom na inschrijving.
- Info en inschrijvingen: ABVV Loopbaan-advies, 016 28 41 47 of 02 751 90 81, loopbaanadvies.vlbr@abvv.be

VORMING SOCIALE VERKIEZINGEN VOOR ERVAREN KANDIDATEN

2, 3, 4, 12 en 13 december (groep 6)

- Leuven, ABVV, Maria-Theresiastraat 119, zaal 't Piket
- Ervaren kandidaten leren in deze vorming om in het eigen bedrijf een aangepaste campagne voor het ABVV uit te werken. We trainen vaardigheden om persoonlijk campagne te voeren. En we staan stil bij een goede begeleiding van nieuwe kandidaten in de ploeg. We bereiden je voor op de eerste vergaderingen na de sociale verkiezingen, om als werknemersvertegenwoordiger een goede start in de OR of het CPBW te kunnen nemen.
- Inschrijven? Neem contact op met je secretaris
- Meer info via vorming.vlbr@abvv.be

BRUSSEL

"WERKEN, JA. LIJDEN, NEE"

28 november om 18u

- Brusselse luik van de campagne 2019 van CEPAG
- Denemarkenstraat 70b, Sint-Gillis
- Gratis (debatavond georganiseerd door de Vakbondsschool, een initiatief van CCB vzw met de steun van ABVV-Brussel, CEPAG vzw en de Franse Gemeenschap)

JONGEREN, WERKLOZEN, ARTIKELS 60, ENZ. ALLEMAAL SCHULDIG?

12 december om 19u

- Avond georganiseerd door Groep Resiste!, een collectief van militante werklozen
- Denemarkenstraat 70b, Sint-Gillis
- Gratis (debatavond georganiseerd door de Vakbondsschool, een initiatief van CCB vzw met de steun van ABVV-Brussel, CEPAG vzw en de Franse Gemeenschap)

Een warm bad voor hoofd en hart.

Het festival van de Gelijkheid van 27 tot 30 november, waarvan Curieus de bezieler is, blaast dit jaar zeven kaarsjes uit. Het festival wil zich op een positieve manier buigen over mankementen in ons samenleven door zowel het hoofd als het hart te prikkelen. Het festival dompelt je onder in een warm bad vol debatten, voorstellingen, kunst en cultuur, kortom voor elk wat wils. We hadden een gesprek met coördinator An Pauwels, die er van in het begin bij was.

Hoe is het festival ontstaan?

“Zeven jaar geleden is het festival vrij klein, maar ambitieus ontstaan. Het kwam vanuit een besef dat we niet allemaal gelijk aan de start komen en dat we als samenleving toch beter moeten kunnen. Van meet af aan wilden we een positief festival zijn dat gelooft in de maakbaarheid van de samenleving. We wilden de verschillende facetten van ongelijkheid bekijken en organiseerden gedurende twee dagen debatten, documentaires en literatuurlezingen. Het bleek meteen een schot in de roos en we bereikten duizend mensen.”

Wat heb je geleerd? Wat doe je nu anders?

“In het begin waren we maar met drie partners maar dit jaar gingen we 65 samenwerkingen aan met organisaties die soms iets programmeren vanuit hun specialiteiten, soms ons festival als een laboplek voor hun eigen projecten zien. Het is niet langer een festival louter van Curieus, maar het wordt gedragen vanuit vele middenveldorganisaties. Zo organiseert de BTB een debat over moderne slavernij binnen de transportsector.”

Je hebt wellicht wel wat anekdotes? Liep er soms iets faliekant mis?

“(lacht) Wat me meest is bijgebleven, is een genodigde die te laat kwam en moest spreken op een debat over de zelf-

Festival van de Gelijkheid

rijdende auto en die in de verkeerde zaal plots het woord moest nemen in een debat over prostitutie. Er zijn ook koppels ontstaan op het festival. Zo ontmoette een collega van mij op een afterparty zijn toekomstige en ondertussen hebben ze samen kinderen.”

Stel dat ik nog nooit van het festival heb gehoord? Wat moet ik dan weten?

“Wel, het is een festival van het hoofd en van het hart. Je wordt intellectueel uitgedaagd om bewust te worden van bepaalde dingen en je wordt gemotiveerd om het aan te pakken. Het is geen droge boel. We geloven heel sterk in de kracht van kunst en cultuur. Je krijgt tegelijk een warm badje vol liefde (lacht).”

Welk publiek bereiken jullie?

“Drie kwart van ons publiek bestaat uit vrouwen. Op donderdag bereiken we veel studenten, op zaterdag veel gezinnen. Onze line-up is reeds erg gekleurd maar bij ons publiek is dit nog niet het geval. We zetten de eerste stappen om een weerspiegeling te zien in ons publiek van de samenleving. We denken er dan ook sterk aan om in een volgende editie voorstellingen te laten doorgaan buiten de Vooruit in de volkswijken van Gent.”

Welke voorstellingen uit het programma zullen jouw hart waarschijnlijk sneller doen slaan?

“De theatervoorstelling van Laura Van Dolron zal iets zeer speciaals worden. Zij gaat overdag naar een kwetsbare plek in het Gentse en verzamelt daar getuigenissen en indrukken waarmee ze 's avonds een voorstelling brengt, bijgestaan door een extra gast zoals Wim Helsen.”

“Ook niet te missen zijn de salonbabbels waar we twee mensen samenbrengen die elkaar niet kennen, maar waarvan wij vermoeden dat ze wel zullen matchen. Zo zullen we een Noord-Ierse schrijfster samen brengen met Tom Waes in een gesprek over littekens.”

“Waar ik ook naar uitkijk, is de lezing van de beroemde Turkse schrijfster Elif Shafak. Bij het beleid in Turkije roept deze schrijfster zeer veel controverse op, maar ze wordt op handen gedragen door een groot publiek.”

Je bent er al bij vanaf dat het festival in de wieg lag zeven jaar geleden. Blijft dit werk je uitdagen?

“Jazeker! Mijn job is veel veranderd door dat we zoveel samenwerkingen zijn aangegaan. Het blijft uitdagend. Zo willen we in de toekomst een 'open-call' organiseren waarbij we ook burgers willen betrekken in de programmatie. Zo kan iemand bijvoorbeeld iets gaan organiseren in zijn living tijdens het festival. We willen echt dat de ganse stad het festival draagt. Ik besef dat ik een droomjob heb.”

Wat vind je dat je met het festival al bereikt hebt?

“Dit kan ik samenvatten in een berichtje die ik ooit kreeg na de eerste editie. Daarin stond: ‘Iedereen is een beetje anders buitengegaan dan dat hij is binnengekomen.’ We hopen dat mensen na het bezoek van het festival wat milder in het leven staan, al is het maar voor even. We willen een tegengif zijn voor de ons omringende verzuring.” ■

Interessant voor syndicalisten

Donderdag 28 november

- 13.30u: Klimaat en sociale rechtvaardigheid (workshop)
- 13.30u: Kost de dokter te veel? (debat)
- 13.30u: De woede verklaard (debat)
- 16u: Kan de coöperatie de wereld redden (debat)
- 17u: Ons recht op privacy, een blijver (workshop)
- 18.30u: Hoe zou het nog zijn met de banken (debat)

Vrijdag 29 november

- 11.30: Schaft! Wat zit erin jouw brooddoos (debat)
- 16u: Wat is succes? De mythe van de harde werker (debat)
- 16u: Dementie en zorg (debat)
- 17u: Clash. Voor of tegen salariswagens (debat)
- 18.30u: Moderne slavernij (debat)
- 22u: The Silence of Others (film)

Zaterdag 30 november

- 16u: Why women have better sex under socialism (debat)
- 18.30u: Is een andere economie mogelijk? (debat)

📍 Festival van de Gelijkheid van 27 tot 30 november in de Vooruit in Gent. Debatten en documentaires zijn gratis maar je moet wel inschrijven. Alle info op www.festivalgelijkheid.be

Agenda

ABVV Oost-Vlaanderen

Houtmarkt 1, Aalst
Vrijdagmarkt 9, Gent
Vermorgenstraat 9, Sint-Niklaas
Dijkstraat 59, Dendermonde
Stationsstraat 21, Ronse

ABVV Oost-Vlaanderen in 1 klik

www.abvv-oost-vlaanderen.be
oost-vlaanderen@abvv.be

Daguitstap kerstmarkt Namen 7 december (namiddag)

- De magie van Kerst daalt neer over de Waalse hoofdstad. De kerstmarkt met ruim 100 stalletjes vindt plaats op de Place de l'Ange, de Place du Théâtre en de Place d'Armes
- €25 voor volwassenen, €20 voor kinderen tot en met 12
- Opstapplaatsen: hotel Serwir (voorkant in Sint-Niklaas), parking De Bruynkaai in Dendermonde, Houtmarkt Aalst, COC Malanderplein in Ronse, P&R Arsenal in Gent
- Vertrekuren worden meedeeld na afsluiting inschrijvingen
- Info en inschrijven: Glenda Van Impe (053 72 78 24, glenda.vanimpe@linxplus.be), Christine Geenens (055 33 90 06, christine.geenens@linxplus.be), Sabrina Meijs (052 25 92 85, sabrina.meijs@linxplus.be)

- Overschrijven op rekening BE35 8792 1685 0137, mededeling 'kerstmarkt Namur 2019' + na(a)m(en)
- Inschrijven en betalen vóór 28 november 2019
- Telefonisch inschrijven verplicht

AALST

Info 'Aan de slag met een arbeidsbeperking' 28 november, 9u

- Misschien heb je het moeilijk om werk te vinden of aan het werk te blijven door een beperking, een ziekte of een combinatie van verschillende factoren (medische en/of sociale). Wij vertellen over de mogelijkheden.
- ABVV, Houtmarkt 1.
Inschrijven via tom.bodyn@abvv.be

Gratis workshops

Maak schoolverlaters klaar voor de arbeidsmarkt

”

Als leerkracht ken ik de hoofdzaken, maar de wetgeving verandert vaak en dan is het goed om een expert in huis te halen

*Ines Dewulf, leerkracht
Atheneum Lokeren*

Wat zijn mijn rechten en plichten? Hoe begin ik te solliciteren? Wat moet er op mijn cv? Vanaf wanneer heb ik recht op vakantie? Wanneer heb ik recht op een werkloosheidsvergoeding? Wat als ik ontslagen word? Hoe leer ik werken met VDAB-tools? Hoe zit dat met de beroepsinschakelingstijd? Kan ik over de grens werken? Wat is dat eigenlijk, werkbaar werk?

Dit zijn slechts enkele van de vragen waar jongeren mee zitten. Afstuderen kan zeer overweldigend zijn. Daarom organiseren wij **gratis workshops** voor scholieren en studenten die op het punt staan af te studeren en op de arbeidsmarkt komen.

Een workshop duurt twee tot vier lesuren, sluit aan bij de leefwereld van de studenten en vindt plaats op school. De schoolverlaters krijgen tijdens deze workshops spelenderwijs een antwoord op de meest

prangende vragen over hun toekomstige plek op de arbeidsmarkt.

Een greep uit onze workshops:

- Netwerk: het educatieve arbeidsmarktspel
- Mijn loopbaan, het online dossier van de VDAB
- Netwerk + Mijn loopbaan

In overleg met onze adviseur bepalen we samen welke informatie het meest relevant is voor de klas-sengroepen, in functie van leeftijd, opleidingsniveau en socio-economische achtergrond van de klas (kansengroepen, enz.)

- ✓ De workshop wordt door onze expert gegeven
- ✓ De leerkracht hoeft niets voor te bereiden
- ✓ Afgestemd op de eindtermen
- ✓ Interactief, in spelvorm
- ✓ Netwerkdelen
- ✓ Bewust worden van rechten én plichten

Wij stellen samen met jou het perfecte pakket voor jouw leerlingen samen in functie van de gemiddelde leeftijd, het opleidingsniveau en de socio-demografische samenstelling van de klas. Onze loopbaanexperten (Sofie, Coen, Carla, Tessa of Tom) geven de workshops bij jou op school. Ons team is gepassioneerd door loopbaanadvies en houdt ervan om uitdagende groepen scholieren wereldwijzer te maken. Dat komt dus helemaal goed. ■

👉 Interesse? Neem een kijkje op www.klaarvoordestart.be en boek je workshop online

Kerstshow met Eveline & Filip, Nickolini Magic, Jordy Vannett en Jennifer Berton

5 december

- Feestcomplex Europa, Brakel
- €45 voor leden ABVV Oost-Vlaanderen; €48 voor niet-leden
- inclusief bus, middagmaal, dessert, 2 stokbroodjes met beleg. Dranken worden afzonderlijk betaald
- Inschrijven vóór 2 december verplicht: Glenda (053 72 78 24, glenda.vanimpe@linxplus.be) op rekening van ABVV Senioren Oost-Vlaanderen: BE35 8792 1685 0137 - BNACBEBB
- Opstapplaats: 11u in Aalst, Houtmarkt 1

Info 'Werkloos wat nu, hoe behoud ik mijn uitkering?'

6 december, 9u

- Je bent onlangs werkloos geworden. Wellicht zit je met heel wat vragen. Kom naar deze info en verneem meer over je rechten en plichten. Ontdek bovendien wat wij voor jou kunnen doen.
- ABVV, Houtmarkt 1. Inschrijven via tom.bodyn@abvv.be

Workshop 'Werken met VDAB tools' 10 december, 9.30u

- 'Mijn loopbaan' is het online dossier van een werkzoekende bij de VDAB. De VDAB verwacht dat werkzoekenden vlot met 'Mijn Loopbaan' kunnen werken. Ben je nog niet mee? Kom dan naar onze workshop.
- ABVV, Houtmarkt 1. Inschrijven via carla.vancaekenberghe@abvv.be

DENDERMONDE

Workshop 'Werken met VDAB tools' 5 december, 9u

- 'Mijn loopbaan' is het online dossier van een werkzoekende bij de VDAB. De VDAB verwacht dat werkzoekenden vlot met 'Mijn Loopbaan' kunnen werken. Ben je nog niet mee? Kom dan naar onze workshop.
- ABVV, Dijkstraat 59. Inschrijven via coen.roosenstein@abvv.be

Kerstshow met Eveline & Filip, Nickolini Magic, Jordy Vannett en Jennifer Berton

5 december

- Feestcomplex Europa, Brakel
- €45 voor leden ABVV Oost-Vlaanderen; €48 voor niet-leden
- inclusief bus, middagmaal, dessert, 2 stokbroodjes met beleg. Dranken worden afzonderlijk betaald
- Inschrijven vóór 2 december verplicht: Glenda (053 72 78 24, glenda.vanimpe@linxplus.be) op rekening van ABVV Senioren Oost-

- Vlaanderen: BE35 8792 1685 0137 - BNACBEBB
- Opstapplaats: 10.30u in Dendermonde, parking De Bruynkaai

GENT

Workshop 'Werken met VDAB tools' 22 november en 13 december, 9.30u

- 'Mijn loopbaan' is het online dossier van een werkzoekende bij de VDAB. De VDAB verwacht dat werkzoekenden vlot met 'Mijn Loopbaan' kunnen werken. Ben je nog niet mee? Kom dan naar onze workshop.
- ABVV, Vrijdagmarkt 9. Inschrijven via sofie.dhooge@abvv.be

Info 'Werkloos wat nu, hoe behoud ik mijn uitkering?'

13 december, 9u

- Je bent onlangs werkloos geworden. Wellicht zit je met heel wat vragen. Kom naar deze info en verneem meer over je rechten en plichten. Ontdek bovendien wat wij voor jou kunnen doen.
- ABVV, Vrijdagmarkt 9. Inschrijven kan via sofie.dhooge@abvv.be

Film 'Beautiful Boy' 19 december, 14 uur

- Deze film van Felix Van Groeningen won een Golden Globe
- Fernandezzaal, 2de verdieping
- Vrijdagmarkt 9, Ons Huis, Gent, de.brug.gent@gmail.com

RONSE

Info 'Aan het werk met een interimcontract' 5 december, 19u

- Werk je als interim of wil je via een interim-kantoor werken? Ontdek alles over je arbeidscontract, proefperiode, ziekte, verlofdagen en premies en sta niet langer voor verrassingen.
- ABVV, Stationsstraat 21. Inschrijven via tom.bodyn@abvv.be

Info 'Werkloos wat nu, hoe behoud ik mijn uitkering?'

12 december, 9.30u

- Je bent onlangs werkloos geworden. Wellicht zit je met heel wat vragen. Kom naar deze info en verneem meer over je rechten en plichten. Ontdek bovendien wat wij voor jou kunnen doen.
- Waar? ABVV, Stationsstraat 21. Inschrijven kan via tom.bodyn@abvv.be

Workshop 'Werken met VDAB tools' 13 december, 9.30u

- 'Mijn loopbaan' is het online dossier van een werkzoekende bij de VDAB. De VDAB

verwacht dat werkzoekenden vlot met 'Mijn Loopbaan' kunnen werken. Ben je nog niet mee? Kom dan naar onze workshop.

- ABVV, Stationsstraat 21. Inschrijven via tom.bodyn@abvv.be

SINT-NIKLAAS

Workshop 'Werken met VDAB tools' 4 december, 14u

- 'Mijn loopbaan' is het online dossier van een werkzoekende bij de VDAB. De VDAB verwacht dat werkzoekenden vlot met 'Mijn Loopbaan' kunnen werken. Ben je nog niet mee? Kom dan naar onze workshop.
- ABVV, Vermorgenstraat 9. Inschrijven via inge.pauwels@abvv.be

Kerstshow met Eveline & Filip, Nickolini Magic, Jordy Vannett en Jennifer Berton

5 december

- Feestcomplex Europa, Brakel
- €45 voor leden ABVV Oost-Vlaanderen; €48 voor niet-leden
- inclusief bus, middagmaal, dessert, 2 stokbroodjes met beleg. Dranken worden afzonderlijk betaald
- Inschrijven vóór 2 december verplicht: Glenda (053 72 78 24, glenda.vanimpe@linxplus.be) op rekening van ABVV Senioren Oost-Vlaanderen: BE35 8792 1685 0137 - BNACBEBB
- Opstapplaats: 9.45u, Hotel Serwir in Sint-Niklaas

Info 'Werkloos wat nu, hoe behoud ik mijn uitkering?'

18 december, 14u

- Je bent onlangs werkloos geworden. Wellicht zit je met heel wat vragen. Kom naar deze info en verneem meer over je rechten en plichten. Ontdek bovendien wat wij voor jou kunnen doen.
- Waar? ABVV, Vermorgenstraat 9. Inschrijven kan via coen.roosenstein@abvv.be

ZOTTEGEM

Muzikaal evenement met het orkest 'Halven Dans'

5 december, 14u

- Volkshuis, Markt 8, Zottegem
- We starten met koffie en gebak en luisteren naar Peggy De Moor, regionaal verantwoordelijke S-Plus over de werking, opdrachten en activiteiten van S-Plus
- €3 voor leden en €4 voor niet-leden
- Inschrijven vóór maandag 2 december: Herman De Loor (09 360 29 31, deloor.herman@skynet.be) of Marleen Haelterman (09 360 67 10, marleenhaelterman@msn.com)

Op het programma bij de Werklozenwerking komende maand

Werklozencomités

Werkloos? Kom naar het werklozencomité, ook bij jou in de buurt. We zijn actief rond alles wat de werkloze aangaat. Ontmoet anderen die zich in een vergelijkbare situatie bevinden en wissel ervaringen uit.

Telkens van 14 tot 16.30 uur. Inschrijven verplicht.

- **3 december:** Textielhuis, Rijselsestraat, Kortrijk
- **10 december:** A. Debunnestraat 49/51, Menen
- **17 december:** Zilverstraat 43, Brugge
- **17 december:** Korte Torhoutstraat 27, Ieper
- **19 december:** Jules Peurquaetstraat 27, Oostende
- **19 december:** Zuidstraat 22, Roeselare

Deeltijds werken

Welke zijn de voor- en nadelen van deeltijds werken? Heb je nog altijd recht op verlof? Heb je recht op een toeslag? Op deze en veel meer vragen krijg je een antwoord. Telkens van 9 tot 12 uur.

- **10 december:** A. Debunnestraat 49/51, Menen
- **17 december:** Zilverstraat 43, Brugge
- **19 december:** Jules Peurquaetstraat 27, Oostende

Wat maken ze ons wijs?

Laten we vooral niet stil houden om na te denken: van reclame tot politieke prietpraat. 's Middags zijn er belegde broodjes voorzien. Inschrijven noodzakelijk. Telkens van 9 tot 16.30 uur.

- **9 december:** Korte Torhoutstraat 27, Ieper
- **12 december:** Jules Peurquaetstraat 27, Oostende
- **16 december:** Textielhuis, Rijselsestraat 19, Kortrijk

Sollicitatietraining

- Je leert vacatures zoeken met de computer, een goede CV maken en een vlot sollicitatiegesprek voeren. De lessen zijn 4 halve dagen.
- Met extra aandacht voor het Nederlands voor anderstaligen
- Verschillende startmomenten
- De lessen en het lesmateriaal zijn gratis
- Lessen in Brugge, Kortrijk, Oostende of Roeselare

ABVV Vorming & Actie Werkzoekenden

PC-START

- Computercursus voor beginners zonder basiskennis
- Met extra aandacht voor het Nederlands voor anderstaligen
- De lessen zijn 4 halve dagen
- Verschillende startmomenten
- De lessen en het lesmateriaal zijn gratis
- Lessen in Brugge, Kortrijk, Oostende of Roeselare

Meer info ivm deze opleiding?

Contacteer ons op **051 26 00 93** of via werklozenwerking@abvv-wvl.be

Vraag elektronisch uw betaling stempelgeld op

VANAF NOVEMBER 2019 BIEDT HET ABVV WEST-VLAANDEREN VOOR ZIJN LEDEN EEN EXTRA DIENST AAN.

Indien u een werkloosheidsuitkering ontvangt, kunt u het bedrag en de datum van de laatste uitbetaling van uw werkloosheidsuitkering eenvoudig opvragen door naar één van onze kantoren te bellen en daar **optie 1** te kiezen.

Na het ingeven van uw persoonlijk rijksregisternummer (u vindt dit terug op uw Eid), krijgt u snel en automatisch de nodige informatie te horen.

U kunt deze en ook nog andere info ook digitaal raadplegen via de website my.abvv.be.

Voor meer info kunt u altijd terecht bij één van onze kantoren. Voor de openingsuren en locaties kijk op www.abvv-wvl.be/openingsuren.

Agenda

Activiteiten met Linx+

Voor de ondersteuning van de afdelingen kan je beroep doen op de regionale medewerker.

Marc Bonte - marc.bonte@linxplus-wvl.be - Rijselsestraat 19, 8500 Kortrijk - 056 24 05 37

Op afspraak: Zilverstraat 43, 8000 Brugge

J. Peurquaetstraat 27, 8400 Oostende

Zuidstraat 22/22, 8800 Roeselare

VZW COBRA

info@vzwcobra.be - 0477 36 20 93

http://vzwcobra.be

- **30 november om 20.30u:**
Optreden Billy & Bloomfish
- **6 december om 20.30u:** Optreden Michele Biondi Band + One With The Blues
- **15 december om 13.30u:** 9de Muziekquiz
- Telkens in Zaal De Mooie Molen, Meenseheirweg 39, Roeselare

CULTURELE CENTRALE ZWEVEGEM

culturele.centrale.zwevegem@proximus.be

0476 99 54 92

- **1 december vanaf 11u:** Vlaamse hutspot Benefiet in het kader van De Warmste Week
- Auditorium St. Paulus, Italiëlaan 6, Zwevegem

EGELANTIER

Eric (050 60 69 21) of Daniel (0474 34 03 31)

- **24 november vanaf 14.30u:** Point Final
- **25 november en 9 december vanaf 14.30u,** indoor koersballen
- Telkens in de Molenhoek, Herenweg 11, Westkapelle

LINX+ TXTH

Dirk Vanhee (057 44 68 52)

Ronny Demets (0485 19 06 91)

Stefaan Peirsegaele (0498 74 53 86)

- **13 december om 20.30u:**
Optreden Sangoma Flight
- Den Ekster, Lettingstraat 42, Dranouter

SENIORENWERKING BRUGGE/ACOD BRUGGE

marc.caenen@telenet.be - 0479 86 23 88

facebook.com/aan.de.reitjes

- **27 november, 4 en 18 december om 14uur:**
Taichi, judozaal sportcentrum Tempelhof in Brugge
- **3 december:** uitstap kerstmarkt Valkenburg (NL) met Seniorenwerking Oostende
- **12 december om 14u:** Kerstfeest + Quiz, zaal Trammelant, Gaston Roelandtplein, Assebroek

SENIORENWERKING DE BRUG HARELBEKE

top.maurice@skynet.be - 056 71 16 30

- **24 november vanaf 13u30:** klaaskoeken-wandeling, SCC De Zuiderkouter te Stasegem, Speltstraat, Blauwe Zaal van het Cultureel Centrum, Eilandstraat Harelbeke

SENIORENWERKING DE BRUG KORTRIJK

sinnaeve.eddy@gmail.com - 0486 23 31 97

- **12 december om 14.30u:** Jaarfeest, Textielhuis, Rijselsestraat 19, Kortrijk

SENIORENWERKING DE BRUG ROESELARE

vdbrene@skynet.be of 051 22 50 27

- **6 december om 14.30u:** St. Klaasquiz met klaaskoeken, ACOD-gebouw, Sint-Amandsstraat 112, Roeselare

SENIORENWERKING METAAL BRUGGE

ronydevuyst83@gmail.com - 0475 31 46 22

- **28 november van 10u tot 20u:** Danshart ten voordele van de MUG Heli, Zaal Jonkhove, Aartrijkestraat 9, Aartrijke

SENIORENWERKING OOSTENDE

willy.balliere@telenet.be - 0498 73 80 67

facebook.com/Noordzeetje

- **26 november om 14u:** filmnamiddag 'Mammuth'
- 3 december: uitstap kerstmarkt Valkenburg (NL), met Seniorenwerking Brugge
- **17 december om 14u:** Jaarfeest met Quiz
- Filmnamiddag en Quiz in De Noordstar, Jules Peurquaetstraat 27, Oostende

SENIORENWERKING ST. PIETERS

Alain (0475 78 88 06) - Ronny (0474 05 41 81)

- **14 december vanaf 13u:** Winter BBQ, cafetaria Tempelhof, Tempelhof 57, Brugge

ROOTS & BLUES RALLY '19

geertonraedt@hotmail.be - 0468 21 75 54

rootsblues.wixsite.com/info

- **7 december om 21u:** voorronde 1
- **21 december om 21u:** voorronde 2
- Telkens in 't Steedje, Sint-Jans-Gasthuisstraat 4, Gistel

EXCLUSIEF VOOR ABVV-LEDEN

20% EEN AUTOVERZEKERING NODIG? WACHT NIET LANGER, BESPAAR NU!

TIJDELIJKE ACTIE

20% KORTING GEDURENDE HET EERSTE JAAR OP DE:

- ✓ **BURGERLIJKE AANSPRAKELIJKHEID**
- ✓ **MINI OMNIUM**
- ✓ **MAXI OMNIUM**

TIJDENS HET EERSTE JAAR KRIJGT U 20% KORTING OP DE PREMIE VAN 3 WAARBORGEN!

U betaalt 20 % minder op de Burgerlijke Aansprakelijkheid, de Mini Omnium en/of de Maxi Omnium indien u een contract onderschrijft van 01/10/2019 t.e.m. 30/11/2019.

ONTDEK OOK ONZE VERSCHILLENDE VOORDELEN EN KORTINGEN.

Lagere premie, snelle bijstand via de Actel Assist app 24u/24 en 7 dagen op 7, kilometerkorting, specifieke kortingen indien garage, carport of rijkhulpsysteem, ...

MEER INFO OF EEN GRATIS VRIJBLIJVENDE OFFERTE?

Bel gratis naar ons contact center op **0800/49 494**
of surf naar **www.actelaffinity.be/abvv/actie**

Actelaffinity is de commerciële benaming van een product van Actel - merk van P&V Verzekeringen cvba - Verzekeringsonderneming erkend onder code 0058 - Koningsstraat 151, 1210 Brussel. Dit document is een reclaimedocument met daarin algemene informatie over de autoverzekering Actelaffinity die door P&V Verzekeringen ontwikkeld werd en waarop het Belgische recht van toepassing is. Op de verzekering Actelaffinity zijn uitsluitingen, beperkingen en voorwaarden in verband met het verzekerde risico van toepassing. We verzoeken u dus om de algemene voorwaarden van dit product aandachtig te lezen vóór de inschrijving. Ze zijn beschikbaar op de website www.actelaffinity.be/avauto of op eenvoudig verzoek aan een sales adviseur van ons contact center. De verzekeringsovereenkomst wordt aangegaan voor één jaar met mogelijkheid tot stilzwijgende verlenging. Bij eventuele klachten kunt u contact opnemen via 0800/49 494 met een sales adviseur van het contact center, uw bevoorrechte gesprekspartner voor al uw vragen. Hij zal alles doen om u zo goed mogelijk te helpen. U kunt ook rechtstreeks contact opnemen met onze dienst Klachtenmanagement die uw klacht of opmerking zorgvuldig zal onderzoeken. Wij zullen de verschillende partijen trachten te verzoenen en naar een oplossing zoeken. U kunt met ons contact opnemen per brief (Klachtenmanagement, Koningsstraat 151, 1210 Brussel), per e-mail klacht@actel.be of telefonisch 02/250.90.60. Als u niet akkoord gaat met de voorgestelde oplossing kunt u zich wenden tot de Ombudsdienst van de Verzekeringen (de Meeûssquare 35 te 1000 Brussel), telefonisch 02 547 58 71 of per mail info@ombudsman.as.

ABVV
Samen sterk

actel
AFFINITY